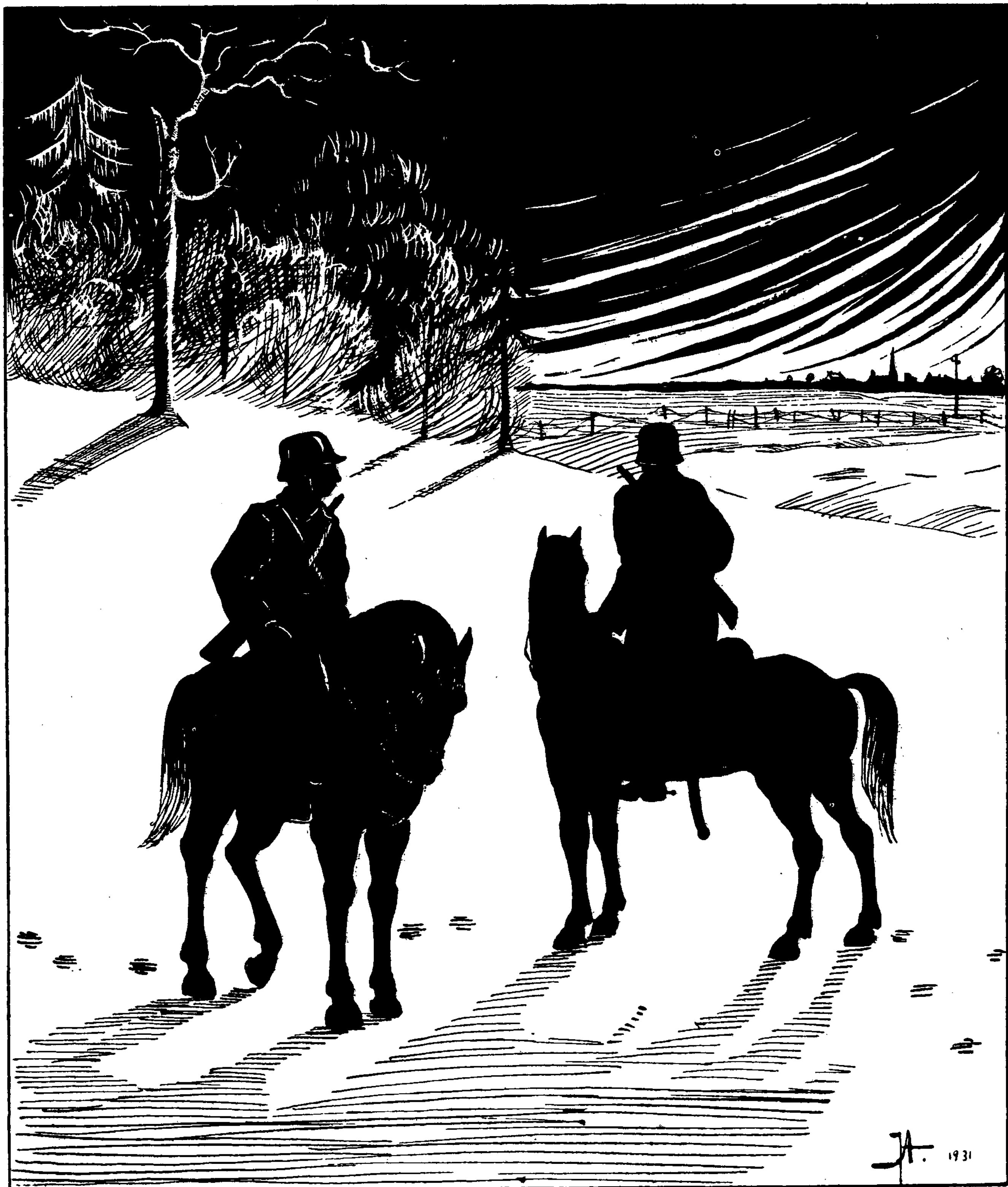


KARYS

Kaina 30ct

Nr. 5



JA. 1931

Politikos apžvalga

LENKIJA IR RYTŲ PAKTAS

Spaudos žiniomis lenkų užsienių reikalų ministeris Beckas pakeitė savo nusistatymą Rytų pakto atžvilgiu. Mat, ligi šiol lenkų pozicija pakto atžvilgiu buvo griežtai neigiama, o dabar dalykai pasikeitė. Sovietų Rusijos užsienių reikalų komisaras Litvinovas, po savo pasikalbėjimo Ženevoje su Becku, pareiškė spaudos atstovams, kad dabar iš lenkų pusės paktui kliūčių nebus ir reikia tik Vokietijos sutikimo. Lenkų spauda rašo, kad, tiesa, Beckas sutiko, bet su sąlyga, kad ir Vokietija prisidėtų.

AUSTRIJOS BŪSENA PO SARO PLEBISCITO PABLOGĖJO

Po Saro krašto plebiscito pasikeitė ir vidaus santykiai Austrijoje. Austrijos nacionalsocialistai, kurie jau buvo nūraminti, dabar vėl pakėlė galvas. Jie reikalauja Austriją prijungti prie Vokietijos. Jie net platina atsišaukimus, kuriuose reikalauja ir Austrijoje plebiscito. Žinoma, tai yra tik vokiečių akiplėšiškumas reikalauti nepriklausomą valstybę plebiscito.

AUSTRIJA — VISOS EUROPOS PROBLEMA

Europos spauda paskiausiai vėl pradėjo daug rašyti apie Austrijos reikalus. Nurodoma, kad Austrijos problema yra kartu visos Europos problema ir nė viena valstybė nenori, kad Austrija patektų į vokiečių rankas. Prancūzija nenori, kad vokiečiai išgalėtų vidurinę Europą, o Italija, kad vokiečiai taptų jų kaimynais. Taip pat ir Mažosios Santarvės valstybės nenori susidurti su vokiečiais. Tuo būdu čia yra daugelio valstybių frontas prieš Vokietiją. Be to, ir pačios Austrijos vyriausybė stengiasi išlaikyti nepriklausomybę ir nepasiduoti vokiečių vidaus terorui. Kancleris (ministeris pirmininkas) Schuschniggas šiomis dienomis pasakė kalbą, kurioje pareiškė, kad nors Austrijoje gyvena vokiečiams gimininga tauta, bet jos politiški norai likti savarankiška valstybė.

VOKIEČIŲ POLITINIAI UŽSIMOJIMAI

Po Saro plebiscito laimėjimų vokiečiai pasidarė daug drąsesni ir jų užsimojimai didesni. Jie nesitenkina vien šiuo laimėjimu, bet jų spauda jau turi naujų pretenzijų. Čia jie pretenduoja į Austriją, čia į Klaipėdą, čia į Dancigą. Kai kurie iš rimtesnių Europos laikraščių nurodo, kad dabartiniai vokiečių apetitai panašūs į prieškarinius. Ir tada, kaizerio Vilhelmo II laikais, vokiečiai užsimojo visą pasaulį užkariauti.

DANAI APIE HITLERININKŲ VEIKIMĄ KLAIPĖDOS KRAŠTE

Danai, kurie patys turi nemažą vargo dėl vokiečių išdavikiško veikimo Danijos Šlezvige, rašo apie vokiečių veikimą Klaipėdos krašte ir jų bylą. Danų spauda perspausdina iš kaltinamojo akto tas vietas, kur tvirtinama, kad vokiečiai norėjo kraštą atplėšti nuo Lietuvos ir pabrėžia, kad metodai yra tie patys, su kuriais vokiečiai veikia ir Šlezvige. Suprantama, kad danų spauda smerkia tokius vokiečių darbus.

SVARBUS ŽINGSNIS Į LIETUVOS — LATVIJOS SUSIARTINIMĄ

Šiomis dienomis nueitas dar vienas žingsnis į lietuvių latvių susiartinimą. Latvių istorijos mokytojų draugija ir latvių—lietuvių vienybės draugija sausio 20 d. surengė Rygoje lietuvių—latvių susiartinimo dieną. Dalyvavo Latvijos visuomenės viršūnės, profesoriai, aukštieji karininkai ir t. t. Iš lietuvių pusės dalyvavo ministeris Vileišis ir atvykusieji švietimo viceministeris Masiliūnas ir direktorius Juška. Prof. Jonynas laikė paskaitą iš Lietuvos istorijos, buvo Lietuvos muzikos koncertas ir t. t. Buvo pabrėžiama, kad jau laikas abiem giminingom tautom visiškai suartėti.

GLAUDUS KULTŪRINIS BENDRAVIMAS TARP PABALTIJOS VALSTYBIŲ

Spaudos žiniomis, ateity bus plečiamas glaudus bendravimas meno ir kultūros srity tarp Lietuvos, Latvijos ir Estijos. Tam tikslui bus sušaukta visų trijų valstybių intelektualinių vadų konferencija. Tai, žinoma, prisidės prie visų trijų valstybių suartėjimo.

SOVIETŲ RUSIJA APIE TAIKOS IŠLAIKYMĄ

Sovietų Rusijos spauda paskiausiai ypatingai daug rašo apie taikos išlaikymą Europoje. Sovietų spaudos nuomone, taikos reikalas dabar daug pastovesnis. Ji tąją savo nuomonę tvirtina, turėdama galvoj Litvinovo, Lavalio ir Titulesco (rumunų užsienių reikalų ministerių, kuris kalbėjo Mažosios Santarvės vardu) pareiškimus dėl taikos išlaikymo.

PRANCŪZŲ SPAUDA APIE BALTIJOS SĄJUNGĄ

Prancūzų atstovų rūmų užsienių komisijos pirmininkas, žinomas valstybės vyras Paul Bastid, šiomis dienomis paskelbė straipsnį apie Baltijos valstybių sąjungą. Jis nurodo, kad ši sąjunga naudinga tiek Pabaltijai valstybėms, tiek visam pasauliui. Pabaltijai valstybėms ji naudinga dėl to, kad jos, veikdamos iš vien, sudaro jėgą prieš veržlius kaimynus (vokiečius) ir užsieniui ji naudinga, nes dabar barjeras į rytus pasidarė stipresnis. Pagaliau Bastidas dar pabrėžia, kad užsieniui dabar bus lengviau palaikyti santykius su Pabaltijos valstybėmis, nes turės vieningą nuomonę visais politikos reikalais.

LENKAI NORI PANAIKINTI SILEZIJOS AUTONOMIJĄ

Šiomis dienomis susirinko autonomingos Silezijos seimelis Katovicuose (Silezijos sostinė). Lenkų atstovas pareiškė, kad Silezijos autonomija (savarankiškumas įstatymdavystės srityje) yra neleistinas dalykas, nes išeina, kad Lenkijos valstybė yra dar viena valstybėlė. Tačiau lenkai yra mažuma Silezijos seimelyje ir kiti atsisakė prieš autonomijos panaikinimą. Dabar lenkų vyriausybė ketina sutvarkyti reikalą kitu būdu. Nauja lenkų konstitucija tos autonomijos nenumatys ir tuo dalykas bus baigtas.

ANGLŲ SPAUDA APIE VOKIEČIŲ TIKSLUS KLAIPĖDOJE

Anglų spauda rašo, kad vokiečiai, laimėję plebiscitą Saro krašte, dabar imsis Klaipėdos ir kitų kraštų. Todėl rašo rimtas anglų laikraštis „Evening Standard“, Lietuva turi budėti.

VĖL KARO PAVOJUS TOLIMUOSIUOSE RYTUOSE

Tarp Japonijos ir Kinijos vėl prasideda susirėmimai. Japonai pradėjo veržtis į Kinijos gilumą. Kinai priešinasi. Tuo tarpu japonai, norėdami turėti laisvas rankas Kinijoje, stengiasi laikinai sutvarkyti santykius su sovietais ir jų užsienių reikalų ministeris Hirota šiomis dienomis pasakė, kad japonai nieko blogo sovietams daryti nemano ir sovietai gali net mažinti sienų apsaugą.

LATVIS APIE LIETUVIŲ—LENKŲ KARĄ

Mūsų kariuomenės įsisteigimo dienos paminėti latvių karo mokslų žurnale „Militarais Apskats“ buvo idėtas straipsnis apie mūsų kariuomenę. Mūsų karas su lenkais žurnale taip apibūdintas: „1920 m. liepos mėn. prasidėjo aštresnio pobūdžio nesusipratimai su lenkais. Jų pasėkoje — spalio mėn. teko prarasti Vilnių. Pagaliau į lenkų—lietuvių ginčą dar kartą įsikišo Tautų Sąjunga ir abu priešai kovas nutraukė“.

Į tokį karo apibūrinimą atsiliepė „Mūsų Žinynas“ paskut. 119 Nr.) — „Niekas sau „nesusipratimai“! Bemaž pusę metų aukojome savo geriausių sūnų gyvybę už sostinės atvadavimą nuo „sukilėlio“ Želigovskio vien tik dėl to, kad tai, pasirodo, buvo tik „nesusipratimai“! Vien bešališkumui ar nevertėjo pakankamai nušviesti ir mūsų kovas su lenkais?

Leidžia Kar. Štabo Sp. ir Švt. Skyrius

Redaktorius mjr. Balčiūnas

SKELBIMŲ KAINA pagal susitarimą. **Adresas:** Kaunas, Nepriklausomybės aikštė, „Karys“. **Telef.:** per Kar. Štabą 56 nr. **KAINA:** visiems metams 8 lt., 6 mėn. 4 lt., 3 mėn. 2 lt., 1 mėn. 1 lt. Užsieny, be Vokietijos, Latvijos ir Estijos, dvigubai.

„Spindulio“ B-vės spaustuė Kaune.

Silpnos valios aukos

Dezertyrų kariuomenėj buvo ir atsiranda, kaip visokių nusikaltėlių visuomenės gyvenime. Tačiau vienus ir kitus reikia skirti į dvi rūšis: viena jų — sąmoningi, užkietėję, piktos valios žmonės, kuriuos gal tik mirtis bepataisys; antroji — nesąmoningi, silpnos valios, neišmanėliai, kitų lengvai suvedžiojami ir prigaunami. Šitie paklydę gailisi, susipranta daug žalos padarę sau, savo kraštui, visuomenei ir stengias, kiek galėdami, savo klaidas atitaisyti.

Tokius mes turime suprasti, užjausti ir iš savo pusės ištieti jiems palankią pagalbą rašką. Antra vertus, jų paklaidos, suklupimas ir sunkus dygliais nuklotas atgailojimo kelias turi būti visiems rimta pamoka ir įsidėmėtinas apsaugos bei atsparumo veiksnys.

Gyvenime visada turime mokytis iš kitų patyrimo ir paklaidų. Labai klysta tie, kurie lengvabūdiškai galvoja: girdi, tik jam galėjo taip atsitikti, nes kvailas buvo. O-o! kai aš darysiu, tai bent padarysiu, kad net velnias nesuuos! Visada taip atrodo tik pradžioje, bet paskum — irgi toks pats galas.

Taip, gyvenimo dėsnių visada tie patys. Neveltui tad sakoma: istorija kartojasi. Tačiau, kas blogiausia, kad už nesuprastą arba pakartotą klaidą daug skaudžiau baudžia tiek atskirą žmogų, tiek visą tautą.

Taigi, čia daugiausia kalbame apie antrosios rūšies dezertyrus — neišmanėlius, lengvabūdžius, iš šalies kitų suvedžiotus.

Reikia pasidžiaugti, kad ir tokių mūsų kariuomenėje kas metai mažėja. Pradžioje, tiesa, jų būdavo daugiau, bet irgi ne tiek gal dėl mūsų jaunosios kartos pažiūrų bei nusistatymo, kiek dėl vyresniosios mūsų kartos, svetimųjų įtakų paveiktos, žalingos mums dvasios prisiėmusios ir neigiamai nusistačiusios net prieš savąją kariuomenę.

Dabar mūsų krašte ir šis svetimasis raugas baigia nykti. Retai kur beužtiksi tokį neišmanėlį tėvą ar motiną, kurie atkalbinėtų savo sūnų nuo kariuomenės, o išlydėdami jį bliautų, lyg galvijai. Priešingai, dabar daug kur naujokai išleidžiami su vaišėmis, muzika, savo giminių ir kaimynų linksmai palydimi. Nes visi jau supranta, kad kario tarnyba yra garbinga piliečio preivolė, o pati kariuomenė — tos pačios tautos geriausia, gražiausia dalis, kuri saugo ir pasiryžusi ginti — tik ne save ir ne kažin kokius tik savo interesus, siekimus, bet visą tautą, visos tautos idealus, siekimus ir visų piliečių laisvę ir ramumą.

Kad gera kariuomenė yra svarbiausias ir būtinas krašto saugumo pagrindas, manau, tai visi supranta, o ypač mūsų priešai ir savojo krašto išdavikai, išgamos. Juo mūsų kariuomenė stiprėja, vieningesnė, drausmingesnė darosi, juo jie daugiau nerimsta, daugiau kursto, daugiau rausiasi ir ardo jos pamatus.

Kad kariuomenė tikrai yra svarbiausias savojo krašto ir tautos veiksnys, parodo ir šis faktas. Juk niekur kitur, kitose valstybinio bei visuomeniškojo gyvenimo srityse, nerandama tiek daug šnipų ir visokių agitatorių, kiek kariuomenėj. Jis čia tyko ir gauda kiekvieną neatsargų kareivį, karininką, kiekvieną mažiausią nesusipratimą, nepasitenkinimą. Visa tai paskum išpučia, iškraipo, patiekia kaip gryniausią faktą ir džiaugiasi paleidę nuodų.

Tuo atveju nuolat mumis susirūpinę lenkai ir tam tikras vokiečių gaivalas — fanatikai, šovinistai. Pirmieji daugiausia dirba tiesiogiai, per savo šnipus ir agitatorius, antrieji — netiesiogiai, iš toliau, per spaudą ir plačiai išplėstą išdavikiško pobūdžio organizaciją Klaipėdos krašte.

Minėdami vokiečius, čia turime galvoje ne visą tautą, bet tik tam tikrąją jos dalį. Gerai suprantame mes ir tai, kad visi paskiausiai padaugėję ir fabrikuojami prieš Lietuvą šmeižtai, kurstymai, visokios provokacijos, toli gražu nėra visos vokiečių tautos nusistatymas bei viešosios jų nuomonės reiškimas. Čia tik šovinistinių išsišokėlių ir propagandos biuro gerai apmokamų agitatorių padarinys. Todėl, vartodami žodį vokiečiai, tik tokius čia ir tesuprantame.

Pirmiausia, kai tik prasidėjo naujokų ėmimas Klaipėdos krašte, vokiečių agentai kurstė visai nestoti į Lietuvos kariuomenę, o bėgti į aną pusę. Tokiems žadėjo visokių malonių. Tuo norėjo parodyti, kad Klaipėdos kraštas yra jų, o ne lietuvių pusėj.

Bet tai nieko nepadėjo. Pabėgėlių, sukvailintų atsirado nedaug. Į Lietuvos kariuomenę stojo ne tik šaukiamieji, bet ir savanoriai. Tuomet jie pradėjo kitaip nuodyti. Ėmė rašyti savo spaudoj ir skleisti gandus, kad mūsų kariuomenėj klaipėdiečius nepaprastai vargina, kankina, kad jie nemoką lietuvių kalbos ir negalį nieko suprasti, išmokti, kad dėl to būriais bėga iš kariuomenės, kaip iš barbarų verėijos.

Savaime suprantama, kad čia kaip tik buvo priemonė didinti dezertyravimą. Kad toji priemonė dar veiklesnė būtų, jie iš anksto šaukiamųjų tarpe turėdavo savo agentų, agitatorių. Šitie, atvykę į kariuomenę, imdavo gundyti silpnesniusius bėgti. Siūlydavo jiems Vokietijoje gražų, lengvą gyvenimą ir kitokių malonumų. Jei kurstymai nepadėdavo, akiplėšos net terorizudavo, smurtu versdavo, pagaliau, laimėdavo.

Bet kas gi vėliau būdavo. Silpnos dvasios aukos, užuot apie visa tai pranešusios savo viršininkams ir aikštėn iškėlusios šiuos žalingus vokiečių lekajus, pabėgdavo ir skaudžiai nusivildavo. Nusivylę ieškodavo kelių atgal, bijodavo ir — žūdavo.

Vienas kitas pajėgesnis vis dėlto, pagaliau, grįždavo, atvirai prisipažindavo ir duodavo gražios dokumentališkos medžiagos — kaip pamoką, kaip rimtą įspėjimą visiems kitiems, gundomiesiems ir besigundantiems.



Maksas Šerkus, aprašomasai dezertyras

Apie tai jau plačiai buvo rašyta pereinamųjų metų Karyje Nr. 2. Skaityk ltn. Gogės straipsnį: „Klaipėdiečiai mūsų kariuomenėje“ ir gaudų vieno ulono dezertyro atgailos laišką.

Dabar vėl turime naują sūnų palaidūną, grįžusi nuvargintą ir nuoširdžiai besigailintį.

Tasai paklydėlis — Maksas Šerkus, kilęs iš Pagėgių apskr., Kulminų valsč., Vidutažių kaimo, lietuvis, mokąs lietuviškai ir vokiškai skaityti rašyti.

1931 m. rugsėjo 18 d. buvo priimtas į kariuomenę ir 1932 m. gegužės 3 d. išsiųstas į 2 ulonų pulką. Pulke tarnavo arti 3 savaičių. Iš kariuomenės pabėgti prikalbėjo du naujokai — Niemanas ir Paliokas.

„Apie pabėgimą niekuomet negalvojau“, — sako savo parodyme M. Šerkus: — „bet Niemanas beveik visa savaitę mane prikalbinėjo. Jo prikalbėtas pasidaviau. Aš. Niemanas ir Paliokas, susitare per vakarienę, pasišalinome iš kareivinių. Visą laiką iki pat sienos — Eitkūnu ėjome pėsti. Už sienos patekome kriminalinei policijai, kuri mus išvežė į Stalupėnus pas apskrities viršininką. Viršininkas, išdavęs pažymėjimą, pristatė prie darbo pas ūkininką Švarcatą. Po savaitės visi buvome nubausti pinigine bauda arba areštu už sienos perėjimą. Aš pinigų nenorėjau mokėti, todėl 5 dienas atsėdėjau kalėjime. Kadangi aš nenorėjau būti hitlerininku ir jų idėiai buvau priešingas, tai mane iš Vokietijos ištrėmė Lietuvon“.

Idomu dar patirti, kaip gi tiems vyrams sekėsi naujojoje šaly, kaip jie ten saldžiai gyveno ir ką veikė. Iš dalies jau matėme, kokių pyragų rado Šerkus: pristatė vyrą bernu pas ūkininką — ir viskas, dar kalėjimo pridėjo.

Apskritai, tenka pasakyti, kad dezertyrų vokiečiai nelabai mėgsta, jais mažai tepasitiki ir žiūri

skersomis. Vokiečiams čia daugiausia, matyt, rūpi, kaip priemonė griauti mūsų kariuomenės drausmę ir šmeižti užsieny mūsų kariuomenės tvarką, nurodant į dezertyrus.

Toliau apie nuotykius Vokietijoje leiskime papasakoti pačiam Šerkui:

„Kai perėjom sieną ir pasidavėm vokiečių policijai, tuojau mus klausinėjo apie Lietuvą, gyvenimą joje ir nuotaiką. Apie visa tai papasakojo Niemanas, kuris buvo griežtai vokiško nusistatymo ir apie Lietuvą nupasakojo visokių nebūtų ir bauriausių dalykų. Reikia pasakyti, kad jis lietuviškai nė kalbėti nemokėjo.“

„Tarnaujant pas ūkininkus ir praėjus 3 ar 6 mėnesiams, S. A. vyrai kiekviena proga kalbino ir teiravosi, ar priklausom prie S. A. (smogikų). Niemanas prie jų prisidėjo, ir jam buvo geriau. O aš nieko bendra nenorėjau turėti su jų politiškom organizacijom, nes visą laiką maniau, pirmai progai pasitaikius, vėl grįžti į Lietuvą.“

„Karišką apdarą jau sudėvėjau prie darbo, o kitokio dar negaliu įsigyti.“

„Be to, vieną kartą buvo taip: vienoje smuklėje buvo S. A. šventė. Aš užėjau į smuklę nusipirkti tabako. Prie manęs priėjo vienas nepažįstamas vyras ir pradėjo klausinėti, ar priklausau prie S. A. Atsakiau, kad nepriklausau ir nerandu reikalo tatau daryti, ir paklausiau, kas jam rūpi. Į tai jis pagrasė duosias per snukį. Bet aš nelaukiau ir pirmasis drožiau jam porą kartų. Kiti pamatę šoko mane mušti ir apdaužė veidą. Aš išbėgau laukan ir, pamatęs stovintį dviratį, pagriebiau ir norėjau pasprukti. Bet mane tuojau sulaikė policija ir pasodino į Wehlen kalėjimą, o paskui nuteisė 8 mėn. kalėjimo. Bausmę atsėdėjau.“

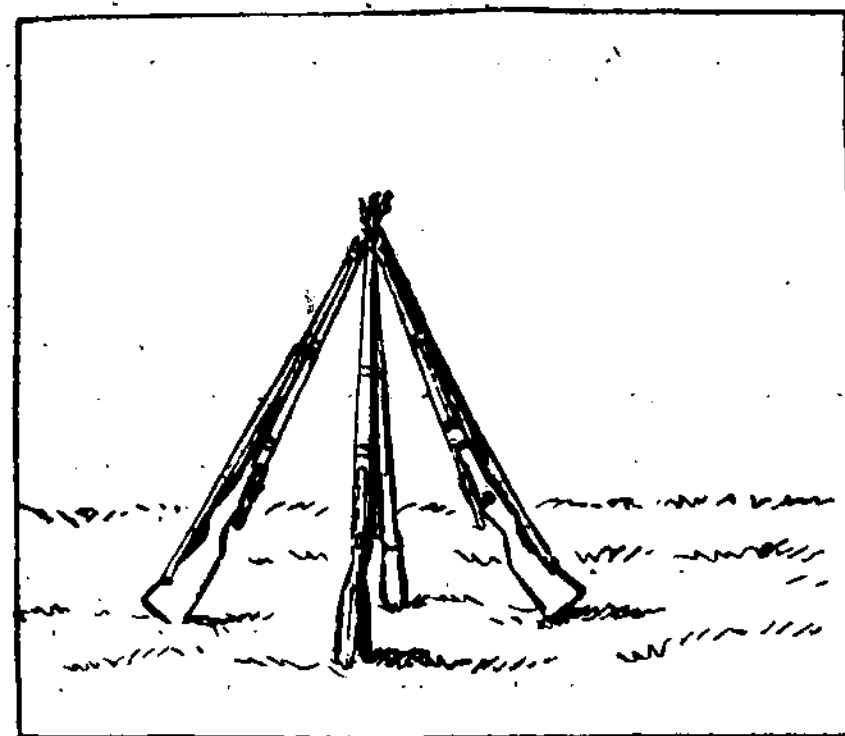
„Kada buvau pabėgęs iš pulko, dar nepriėjęs sienos norėjau su Palioku grįžti, bet Niemanas perkalbėjo ir neleido grįžti“.

Dabar Šerkus sėdi karo kalėjime ir laukia teismo sprendimo. Koks jis bus — pamatysime, tačiau aišku viena, kad Šerkus labai gailisi tai padaręs. Štai jo prašymas:

„Kadangi aš iš kariuomenės pabėgau ne iš blogos valios, bet prikalbėtas, ir, padaręs tokią klaidą, labai gailiuosi, todėl prašau man skirtą bausmę sušvelninti ir leisti atitarnauti kariuomenėje“.

Tai tikrai silpnos valios ir lengvabūdiškumo auka, kurių, manau, daugiau nebesiras mūsų kariuomenėje. Šaunėkime, vyrai, ir supraskime mūsų priešų tikslus ir žabangas.

Mjr. Balčiūnas



Pabaltijo spaudos santarvės konferencija

Dėl spaudos reikšmės ir svarbumo šiandien, manau, niekas neabejoja. Šiandien tik daugiau rūpinamasi spaudos kokybe, jos priemonėmis ir uždaviniais.

Tiesa, ne visuomet gal spauda yra vyraujančios nuomonės reiškėja, bet ji daug padeda tai nuomonei susidaryti, sustiprėti ir reikiama linkme reikštis.

Suprantam mes spaudos reikšmę savojo krašto ir tautos reikalų interesuose, tačiau jos vaidmuo tuomi nesibaigia. Čia, manau, irgi daug aiškinti nereikės, kiek toji spauda reiškia tautų ir valstybių suartėjime, ypač, konkrečiai kalbant, mūsų, latvių ir estų artimesnių santykių sudaryme ir jų sustiprinime.

Vadovaujantieji trijų Pabaltijo valstybių santarvės veikėjai daugelį kartų savo pasikalbėjimuose ir pranešimuose yra nurodę, kiek daug spauda gali prisidėti prie tų bendrųjų santykių pagerinimo ir draugiškumo sustiprinimo.

Tą spaudos reikšmę ir vaidmenį ypač sustiprino ir pabrėžė užsienių reikalų ministeris Lozoraitis, pats atidarydamas Pabaltijo spaudos konferenciją, kuri įvyko Kaune sausio 26—27 d. d.

Savo atidarymo kalboje jis aiškiai pažymėjo:

„Lietuvos vyriausybė ir visuomenė, vedamos noro įvykdyti seną Pabaltijo valstybių susiartinimo ir politinio bendradarbiavimo idėją, visados aukštai vertino Pabaltijo spaudos santarvės reikšmę ir jos darbą šioje srityje“.

Nurodęs į tą darbą ir tas aplinkybes, kuriomis daug pasiekta, populiarinant ir gilinant trijų Pabaltijo valstybių santarvės jausmus ir realinius interesus, drauge lyg pažymėjo būsimąjį reikalą tą darbą dirbti toliau ir ypačiai plėsti savitarpį pažinimo ir draugingumo bei solidarumo jausmą.

Šit kaip tąjį solidarumą užakcentavo:

„Solidarumas, apie kurį minėjau, visados turi būti mūsų savitarpio santykių pagrinde, o, be to, šiandien jis taip pat būtina reikalingas Pabaltijo politikai derinti tų svarbių problemų atžvilgiu, kurios yra aktualinės Rytų Europoj. Būdami pas mus Lietuvoj, mūsų draugai, Estijos ir Latvijos spaudos atstovai, turės progos arčiau pasiinformuoti, kaip tos problemos atrodo čia. Mums netrūksta ir davinių jų iliustracijai. Tačiau, kad ir kokie būtų tų problemų lokaliniai pasireiškimai, jų esmė, aš esu įsitikinęs, paliečia lygiai artimai visas Pabaltijo valstybes“.

Šioje trečioje Pabaltijo spaudos konferencijoje Estijos spaudai atstovavo pirm. K. Kornel ir narys, redaktorius E. Laaman; Latvijos spaudai — pirm. R. Berzinš ir nariai, redaktoriai A. Grins ir A. Kroders; Lietuvos spaudai — pirm. Pr. Dailidė ir nariai Rastenis ir Paleckis.

Estų ir latvių vyriausybių vardu konferenciją pasveikino Estijos ministeris J. Leppik, pabrėždamas, kad konferencija, be abejo, prisidės prie trijų Pabaltijo valstybių ir tautų susiartinimo.

Konferencija su kai kuriais papildymais priėmė lietuvių tautinio komiteto pasiūlytą dienotvarkę, kuri buvo tokia:

1. Konferencijos atidarymas.

2. Pabaltijo spaudos ligšiolinis bendradarbiavimas ir tolesni uždaviniai bei politiniai to bendradarbiavimo koordinavimo klausimai.

3. Savitarpio bendradarbiavimo pagilinio praktiški klausimai:

- a) periodiniai susiartinimo leidiniai,
- b) pasikeitimas žurnalistais vasaros metu,
- c) savitarpio spaudos atstovavimo klausimas.

4. Pabaltijo ir Mažosios Santarvės spaudos bendradarbiavimas.

5. Bendradarbiavimo klausimas su Suomija.

6. Bendroji Pabaltijo kalba.

7. Įvairūs sumanymai.

Konferencijos dalyviams užsienių reikalų ministeris sausio 26 d. 17 val. suruošė arbatėlę.

Sausio 27 d. 17 val. konferencijos dalyvius ir kitus spaudos darbuotojus bei redaktorius pavaišino arbatėle Latvijos ministeris Lietuvai L. Seja.

PABALTIJO SPAUDOS KONFERENCIJOS NUTARIMAI

Apsvarsčiusi visus dienotvarkės punktus ir pateiktus pasiūlymus, Pabaltijo spaudos santarvės konferencija priėmė tokias rezoliucijas:

I. Lietuvos, Latvijos ir Estijos spaudos konferencija, apsvarsčiusi 1935 metų sausio 27 d. Kaune įvykusiame posėdyje sąlygas, sudarytas Baltijos valstybių bendradarbiavimui 1934 metų rugsėjo 12 d. politiniu susitarimu, taip pat iš to susitarimo tiesiogiai išplaukiančius uždavinius konferencijoje dalyvaujančių valstybių spaudai ir konstatavusi,

1) kad Lietuvos, Latvijos ir Estijos spaudos bendradarbiavimas po minėto susitarimo yra dar labiau reikalingas, negu anksčiau, kadangi Baltijos spaudos santarvė yra vienas iš politinės santarvės patvarumo veiksmų, ir

2) kad dėl to santarvėje dalyvaujančių valstybių spauda, po jų politinio susitarimo turi svarbų uždavinį — nustatyti ir stiprinti santarvėje dalyvaujančių valstybių politiniam bendradarbiavimui palankią viešą nuomonę,

tam uždaviniui vykdyti, konferencija laiko reikalinga:

1) rekomenduoti visų trijų valstybių spaudai kreipti į tą uždavinį daugiau dėmesio,

2) nuolatiniam santarvėje dalyvaujančių valstybių spaudos darbo koordinavimui paskelbti santarvės prezidiumą jos nuolatinio organu,

3) tiems atvejams, kada būtų prasilenkta su santarvės principais, papildyti trečią santarvės pakto straipsnį tokiu nuostatu:

„Tais atvejais, kada kreipimasis į tautinį komitetą neduos patenkinamų rezultatų, klausimas bus perduotas santarvės prezidiumui“.

4) Be nuolatinio prezidiumo, kurį sudaro spaudos santarvės tautinių komitetų pirmininkai, įsteigti:

a) kultūrinę komisiją, kurios uždavinys bus praktiškai vykdyti santarvėje dalyvaujančių valstybių kultūrinį susiartinimą (keistis literatūros veikalais,

leisti literatūros almanachus su lietuvių, latvių ir estų rašytojų kūriniais, skatinti menininkų pasikeitimą, parodų rengimą ir pan.),

b) tiesioginio spaudos bendradarbiavimo komisiją, kurios uždavinys bus palaikyti kontaktą tarp trijų valstybių spaudos techniško pobūdžio klausimais (ekskursijų rengimas, savitarpio informacija, pasikeitimas medžiaga apie profesinę žurnalistų padėtį, radio paskaitų rengimas ir pan.).

II. Konferencija, apsvarsčiusi techniško spaudos darbo koordinavimo klausimus su santarvėje dalyvaujančių valstybių artinimosi darbu, pareiškia pageidavimą:

1) kad telegramų agentūros kiekvienos atskiros santarvės valstybės duotų žinių apie santarvės valstybes, kiek galint plečiant tą informaciją,

2) kad ne rečiau, kaip vieną kartą per mėnesį trijų valstybių spaudoje būtų skelbiami platesni straipsniai iš kaimyninių valstybių gyvenimo,

3) kad visų trijų valstybių laikraščiai, kurie išeina ne mažesni kaip 6 puslapių, kiekvieną dieną dėtų vidutiniškai apie 100 eilučių iš kaimyninių valstybių gyvenimo,

4) kad kiekvienus metus būtų leidžiamas bendras visų trijų valstybių almanachas su literatūros ir publicistikos veikalais,

5) kad santarvės tautiniai komitetai aktyviau dalyvautų dviejų kitų valstybių valstybinių ir tautinių švenčių organizavime, parenkant ir parengiant spaudai atitinkamos medžiagos ir perduodant ją atitinkamai spaudai ir

6) kad trijų valstybių žurnalistai savo vasaros atostogas praleistų kitose santarvės šalyse.

Konferencija rekomenduoja žurnalistų sąjungoms apsvarstyti priemones žurnalistų pasikeitimui paskatinti.

Dėl kareivių maisto

Mūsų kariuomenėje maistu nusiskusti negalima. Jo skiriama kiekvienam žmogui kokybė gera, kiekis — pakankamas. Dauguma kareivių tokia maisto kokybė, aplamai, ir būdami namuose nesimaitindavo.

Atvykusiems jauniems kareiviams maistas skanus — jie visą davinį suvalgo. Bet po kiek laiko apsi-pranta, jiems šiek tiek maistas nubosta. Davinio maisto patiekalai visą laiką įvairinami, bet vis dėlto iš kai kurių produktų pagamintas valgis kareivių beveik nevalgomas. Tas pastebima pas senus kareivius.

Nubosta daugiausia žirnių kruopų, arba kruopų žirnių košė. Negalima sakyti, kad ji yra bloga. Ji pagaminta gerai, riebalų pakanka, maistinga. Bet visuomet senieji kareiviai jos nė pusės nesuvalgo ir ją išverčia, kaip likusią, lauk: į liekanų indus. Matyt, ji atsibosta todėl, kad ji duodama dažniau, negu iš kitų produktų pagamintas valgis. Dienų skaičiaus atžvilgiu daugiau pasitaiko tokių dienų, kada maitinama žirnių košė, negu kopūstų, bulvių, makaronų valgiu bendrai. Mažai valgo ir sriubą virtą su žuvimis. Geriau būtų, kad sriuba su žuvimis kareivių visai nemaitintų.

Įdomu, kodėl mūsų kariuomenėje neduodama kareiviams valgyti grikių kruopų košės. Juk ji yra maistinga, skani ir pagaminti lengva.

Sako, prieš didįjį karą rusų kariuomenėje maitindavo grikių kruopų košę ir grikius net iš Lietuvos pirkdavo kareivių maistui. Lietuvoje, Dzūkijoje, pakankamai grikių užaugina. Jie pigūs. Galima būtų jų pripirkti ir tuo ūkininkus paremti.

Galima prikašioti, kad grikiuose yra daug akmenų, košė bus su akmenimis — nesveika valgyti. Bet, jei rusai mokėdavo ir galėdavo akmenis pašalinti, tai ir lietuviai mokėtų. Taip pat, jei kariuomenei grikius pirktų, tai ūkininkai galėtų juos ne rauti, bet nupiauti ir todėl akmens savaime pranyktų.

Maitinant kareivius iš grikių kruopų košė, būtų didesnis davinio įvairumas; rečiau gautų žirnių kruopų košės, kuri tuo pat neigrištų ir būtų skanesnė: daugiau jos valgytų ir mažiau verstų lauk. Superkant kariuomenei grikius, būtų ekonomiškai daugiau paremiami neturtingi, gyveną prie smėlynų, Dzūkijos ūkininkai.

P. Svetulis

Dėl mūsų kariuomenės trafaretų

Kaip himnas turi išreikšti visą tautos ar bendruomenės dvasią, taip trafaretas turi rodyte rodyti tą dalyką, kurią jis simbolizuoja. Deja, negalima sakyti, kad mūsų kariuomenės trafaretai būtų nustatyti visai sistemingai.

Čia aš juos suskirstysiu į keletą rūšių:

1) Kariuomenės kai kurios dalys nešioja savo šefų inicialus (Karo Mokykla, raitininkai).

2) Kai kurios dalys nešioja trafaretus simbolinės reikšmės.

3) Yra nešiojama pulkų numeriai (pėstininkų) ir

4) Nešiojama ir simboliniai trafaretai ir numeriai (artilėrijoje, aviacijoje).

Vienodinant uniformą irgi reikėtų suvienodinti trafaretus. Jei inicialai, tai inicialai visoms dalims, o jei simboliniai, tai irgi visoms dalims.

Aplamai, gražiau atrodytų inicialai (pav., Karo Mokyklos, raitininkų, tik karo policijos mokyklos reikėtų pagražinti, meniškiau padirbti). Bet yra labai gražių ir simbolių trafaretų, tik, žinoma, ne visi. Visas blogumas, kad dedant simbolinius trafaretus iš dažų, kai kurių ir forma dingsta, pavyzdžiui, šarvuotininkų, ir gaunama tik kažkokia dėmė. O trafaretas turi rodyti dalinio didybę ir kelti jį nešiojančio kareivio pasididžiavimą.

Šiaipjau kai kurie iš simbolių trafaretų visai beveik be reikšmės. Imkime kad ir šarvuotininkų trafaretą. Kiekvienas pasakys, kad tai yra šalmas ir šarvuotininką palaikys ugniagesiu. Imkime ir automobilininkų. Nors sakoma, kad tai yra vairas su sparneliais, bet kiek teko girdėti, dažnai pajuokiamas, jog tai pasipūtusi kalakuto uodega. Na, o pėstininkai neturi nieko.

Taigi šiaip ar taip žiūrint, šį dalyką dar reikėtų sutvarkyti ir, jei jau ženklus-trafaretus turime, tai turime turėti visoms ginklų rūšims ir, kas svarbiausia, jie turi būti meniški, o ne paprasti skardos gabalėliai.

J. p. Al-s

Ryšinių uždavins Nr. 3

(Uždavinio Nr. 2 tolesnė eiga — žiūr. „Karys“ Nr. 48)

Žemėlapiai: Kaunas P ir Išlaužas 1:25.000.

Spalių 9 d. 3 val. b-no ryšių viršininkas, drauge su kuopų vadais pašauktas pas b-no vadą, kad kitos dienos uždavinį gautų, savo bloknote šit ką pasižymi:

1. Gauta žinių, kad priešininkas tvarkosi, vakar dienos kautynėse nukentėjusias kuopas pakeičia naujomis ir rengiasi gintis.

2. Mūsų kariuomenė šiandien auštant visu frontu tęs vakar pradėtą puolimą; 12 p. p. gavo uždavinį pulti abipus Garliavos — Prienų plento, turint artimiausią tikslą pasiekti Šlapekšnės upelio liniją.

3. II. 12 p. p. duotas puolimo baras: Jesios upelis išimt., Garliavos — Prienų plentas išimt. Kaimynai tie patys, kautynių tvarka ta pati (4 ir 5 kuopos pirmame ešlone, 6 k. rezerve). Skyrimo linija tarp kuopų: Rašnavos didžiosios sodybos 5 kuopai, atskiri medžiai Rašnavos miškelyje (viduryje) 4 kuopai, a. 64,5 — 5 kuopai.

4. Eiliniai b-no puolimo tikslai:

I. Geležinkelio slėnio pietiniai krantai,

II. Išėjimai į pietų pakraštį iš Rašnavos miškelių,

III. Šlapekšnės upelio šiaurinis krantas.

5. Išėties riba — nakties pozicijos; puolimui pradėti bus duotas atskiras įsakymas.

6. Vadovietės: pulko vadas savo VV kilos išilgai Garliavos — Prienų plento; b-no vadas savo VV numato šiuose punktuose: sodybos prie Rinkt. ties geležinkelio įlinkimu, šiauriniame geležinkelio slėnio krante — sodyba Rašnavos miškelių šiauriniame pakrašty ties keturkampe aikšte — sodybos upokšnio šiauriniame krante apie 200 m į šiaurės vakarus nuo a. 64,5; 4 kuopos vadas kilosis: per parašą prie Rinkt. — vakariniu Rašnavos miškelių pakraščiu — parašo Ilgakiemis raidę g; 5 k. vadas kilosis: Jesios kairiuoju krantu per atskirą medį, kuris apie 700 m į šiaurės rytus nuo parašo Rašnava 18 — a. 63,7 — prie Rašn. — apkasai, kurie 300 m į rytus nuo a. 64,5; 6 k. vadas eis su manimi.

7. Pasiekus kiekvieną eilinį tikslą, b-no vadas su kuopomis nori turėti tlf. ryšį; su 5 k. nori patikimesnių ryšių.

Reikia parašyti.

1. B-no operat. įsak. §§ „Ryšiai ir transmisijos“ su schema ir

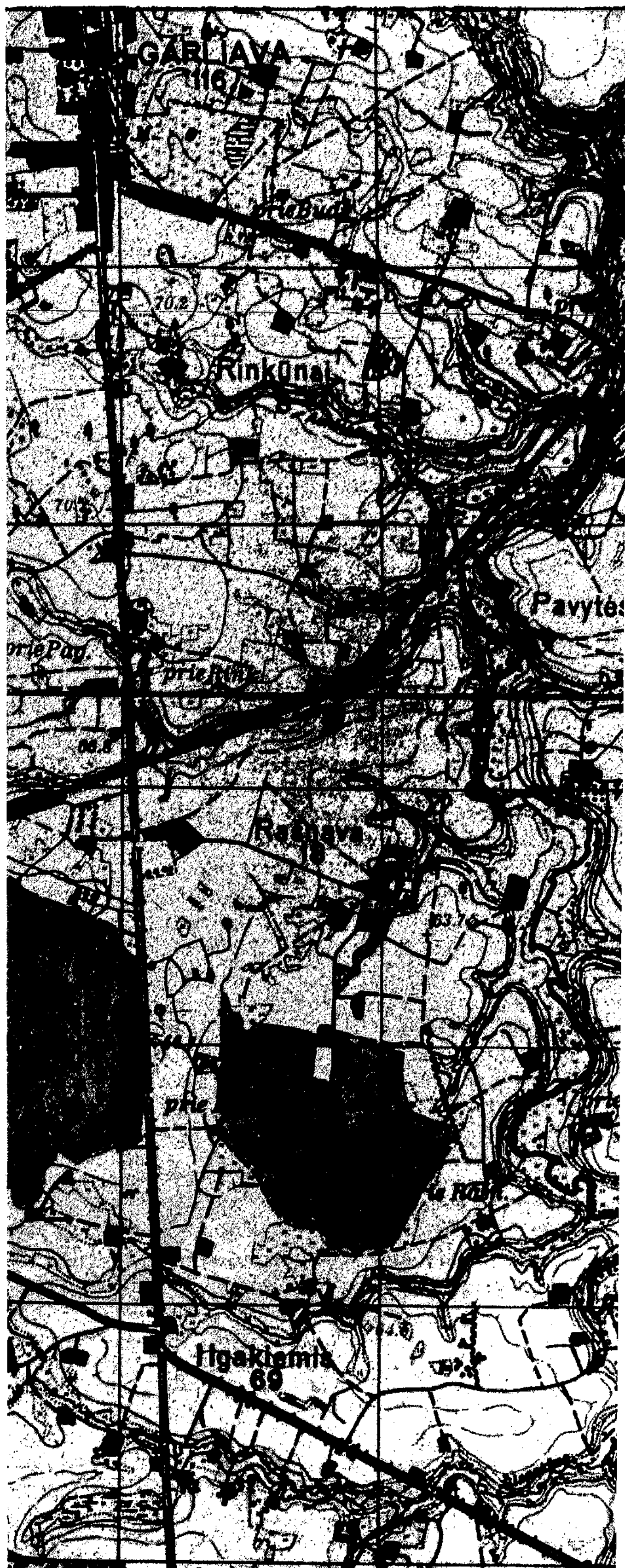
2. B-no ryšių v-ko *techniškas įsakymas*.

Sprendimus siųsti „Kario“ redakcijai iki vasario 15 dienos.

DIRŽAI CIVILIAMS UGNIAGESIAMS

Kariuomenės intendantas leido intendantūros dirbtuvėms daryti diržus civiliams ugniagesių komandoms, kar. ugn. inspektoriui tarpininkaujant. 15 diržų buvo padaryta Vilkaviškio miesto ugniagesių draugijos komandai. Draugijos pirmininkas pranešė, kad „draugijos valdyba visiškai patenkinta pagamintais diržais ... gauti diržai neturi jokių trūkumų, išskyrus tik tą, kad tie diržai būtų šiek tiek ilgesni, nes storesnis asmuo šio dydžio diržu naudotis negali“. Ateityje komandos, duodančios užsakymą, turės nurodyti ir diržų ilgumą.

Seniau diržai buvo išrašomi iš Vokietijos.



Pėstininkų slėpimasis nuo priešo sekimo

(Žr. „Kario“ Nr. 4)

Labai greitai galime save parodyti priešui naktį įvairiom šviesom. Svarbu, kad žygiuojančių šaulių tarpe būtų visiškai griežta drausmė, nei degtukas, nei žibintas, nei šūvis, kad nepasireikštų be viršininko leidimo. Kartais pratimų metu ar manevruose naktį šauliai prasižengia tai drausmei ir nepagalvoja, kad karo metu gali už tai labai brangia kaina apmokėti. Todėl jau taikos metu būtina į tą drausmę įprasti ir visu griežtumu išlaikyti ją.

Kartais priešas, pajutęs artėjančius pėstininkus ir naktį jų nematydamas, nervinasi ir pradeda spėjamas kryptis apšviesti. Leidžia raketas ar net panaudoja prožektorius. Tokiais atvejais vienintelis išsigelbėjimas gulti ant žemės ir nejudėti. Nustojus šviesti, žygiuoti toliau. Taigi, matome, kad tamsa ir blogas oras visiškai gera slėpimosi priemonė, ją naudoja kaip maži vienetai, taip ir dideli kariuomenės junginiai.

Techninės priemonės

Kalbėdami apie slėpimąsi nuo priešo sekimo, stengėmės išnaudoti visa, ką galim. Vartojam tą medžiagą, kuri pasitaiko po ranką. Jei esame tokioje vietoje, kur yra žolynų, šakų, daržovių, tai galim tą medžiagą panaudoti ir pritaikyti save prie esamos vietovės. Paprastai, mažom šakelėm, daržovių lapais, žolėmis šaulys maskuoja save sulig esama vietoje. Betgi ir čia reikia turėti saikas. Jei besimaskuodami nebūsim panašūs į natūralų žmogų, tada priešui tik palengvinsim mus surasti. Taigi, būtina saugotis per didelio maskavimo ir judesyje stengtis per daug nesiblaškyti, nes tai didina matomumą.

Be abejo, šis minėtas slėpimosi būdas bus galima panaudoti tik atitinkamoje vietoje — pav., žygiuojant per smėlį toks būdas netiks.

Tokiais atvejais, kada vietovė reikalauja ypatingos šaulio spalvos, vartojame rūbus, pritaikytus tai spalvai. Paprastai, naudojami chalatai, rūbai, apsiaustai. Žiemą vartojami balti chalatai. Prie smėlynų — rudi ir t. t. Šis slėpimosi būdas pritaikomas mažam kiekiui šaulių — daugiausia tai žvalgybai. Panaudojant rūbus, būtina jie šauliui pritaikyti, kad nebūtų per dideli, kad svoris neapsunkintų (šaulio apsiaustas apie pusę kilogramo), nekliudytų žygiui, figūrai, kad neatrodytų didesnė, negu iš tikrųjų yra. Kartu su šauliu reikia paslėpti ir jo municiją, kad nesudarytų blizgėjimo — aptraukiama atitinkama medžiaga.

Kuo arčiau priešo, tuo jis lengviau gali pastebėti, todėl dažnai pasitaiko taip, kad priartėjom sėkmingai, toliau atvira vieta — priešas labai gerai gali matyti, o judesį pirmyn reikia vykdyti — panaudojam dūmų uždangą. Pėstininkai panaudoja dūmines granatas. Panašiai prisidengus, galime slinkti priekin, jei reikia, iki kitos uždangos arba pradėti puolimą. Tuo momentu priešas apakinamas, ir mes galim pasinaudoti proga. Pėstininkams svarbu saugotis iš žemės sekiko ir iš oro — slėpimosi priemonės tos pačios, tik čia svarbu: jei pasirodė lėktuvas, išnaudoti šešėlius, arba sustoti, atsigulti. Be abejo, tokis objektas, kaip at-

skiras šaulys, lėktuvui sudaro mažą taikinį, kuris stengiasi surasti didesnius vienetus.

Dažnai pasitaiko, kad kai kurios šautuvo dalys žvilga ir pritraukia priešo akį. Daugiausia žvilgėjimą sudaro durtuvas. Jis naudinga iškisti į drėgną žemę — tik saugoti, kad vamzdis neprilistų žemių. Jei aplinkybės leidžia, naudinga durtuvas visai nuimti.

Panaudodami technines priemones, mes matom, kad galim gerai save paslėpti, tik kartoju — visur ir visada reikia būti įgudusiam, pripratusiam šauliui, kad taisyklingai ir savo vietoje panaudotum atitinkamas priemones ir būdus.

Slėpimosi drausmė

Ne visada pakanka šauliui slėpimosi priemonių ar tų priedangos ypatybių, kuriomis uždengia save. Kartais, lygiagrečiai, būtina pavartoti tą drausmę, kuri turi įtakos pasislėpimui, kuri padeda dar daugiau prisidengti, išnykti iš priešo akių. Drausmė visur reikalinga, drausmė tai pamatas, ant kurio laikosi kariuomenė, slėpimosi drausmė — priežastis, kuri patvirtina slėpimosi išdavus, jas pagerina arba pablogina. Judesyje drausmės išlaikymas turi didelės įtakos. Mes žinom, kad tas pats judesys gali būti atliktas vienaip ir kitaip. Pav., reikia mums atlikti perbėgimas. Atrodo, pakilęs nubėgai, vėl sustojai — ir dalykas baigtas. Bet iš tiesų ne visai taip. Norint, kad priešas nepastebėtų, reikia perbėgimas atlikti drausmingai, prisilaikant tam tikrų taisyklių. Pakilti greit, be didelių judėjimų ir kartu visu kūnu. Jokiu būdu ne dalimis, kaip tai: pakeliant galvą, paskiau šautuvą, toliau visas kūnas, čia kyla, čia vėl prigula. Toks ilgas judėjimas atkreips daug greičiau priešo akį, ir jis galės geriau sekti perbėgimą.

Perbėgti pasilenkus galva, kiek galint žemyn, dešinėje rankoje laikant šautuvą durtuvu žemyn, o laisva ranka prilaikyti aprangą, jeigu smarkiai judėtų ar sudarytų bet kurį bildesį. Bėgant galvos nejudinti, rankomis nemaskatuoti. Tokiu būdu sudarom daug mažesnį matymo daiktą ir ne taip ryškiai pritraukiam sekiko akį. Padarius šuolį, reikia vėl atsigulti, pailsėti ir daryti kitą šuolį. Atsigulimas už uždangos ar net lygioje nepridengtoje vietoje, būtinas irgi greitas ir taisyklingas. Jei jau atsigulama ant žemės, tai stengtis taip susiliesti su žemės paviršiumi, kad priešas, jeigu ir bus matęs kurioje kryptyje šaulys atsigulė, jokių būdu nepaliestų jo savo ugnimi. Kartais pasitaiko pastebėti nedrausmingus šaulius, kurie nesilaiko taisyklių ir perbėga nedrausmingai, o prie uždangos ar šuolį padarę sustojimo vietoje, nenori taisyklingai atsigulti. Pasitenkina priklaupiti arba susiriesti ir laukia, kada vėl reikės pakilti — mat, lengviau pakilti. Toks šaulio elgesys mokymo metu, tuo laiku, kada nešvilpia pro ausis kulkos — praeina gerai ir, jei nepastebi viršininkas, gerai ir pasibaigia. Bet, pripratus bus sunku atprasti tuo metu, kada kulka apibers vietovės plotą ir mirtis pažvelgs į akis. Tad geriau priprasti dar taikos metu, kad negalvodami pasielgtume taip, kaip reikalauja slėpimosi taisyklės.

Kalbant apie perbėgimo taisykles ir jų panaudojimą, prisimena dar vienas judesio būdas, būtent, tuo metu, kada esam arti priešo ir atviroje vietoje. Šis atstumas pats pavojingiausias ir sunkiausiai pasislėpti nuo sekimo akių ir ugnies. Čion slinkimo drausmė dar daugiau įgauna reikšmės. Darant judesį pirmyn, reikia atlikti peršliaužimus.

Peršliauždami neturim galvos pakelti aukšty. Kiek galima prispausti arčiau žemės, kūnas stengtis neatidalinti nuo žemės, šautuvas laikomas dešinėj rankoj durtuvu į priekį. Galima šautuvą laikyti ir abiem rankom ir turėti prieš save. Vengti peršliaužiant keliais atsiklaupti, lyg susikuprinant. Tuo būdu sudaromas kūno iškilimas į viršų, ir sekikas geriau pastebės. Kad ir atviroj vietovėj, vis dėlto galima rasti šiokių tokių įlinkimų, o jie būtinai reikia išnaudoti. Iš toliau žiūrint, vietovė atrodo tarytum visiškai lygi, bet atsigulus sudaro raižytumą ir patogių slėpimosi priemonių. Tad šis slinkimo būdas, nors ir labai varginas pėstininką, vis dėlto reikalingas ir būtinas. Taikos metu pratimų eigoje naudinga atidžiai stebėti šių reiškinių ypatumus, priprasti juos panaudoti, o reikiant ir prisitaikinti.

Nepakanka pėstininkui žinoti, kur ir kaip gali pasislėpti, bet turi visa tai drausmingai ir taisyklingai įvykdyti. Kur rastusi šaulys, ar atviroj vietovėj, ar už uždangos, judėtų ar stovėtų vietoj, dieną ar naktį, — visada turi atminti slėpimosi drausmę, ją sieti su slėpimosi priemonėmis.

Mes palietėme judesį ir tik kai kuriuos svarbesnius dėsnius, be kurių išsisaugoti nuo priešo akių nebūtų galima. Iš tiesų, judesys ir yra sunkiausias dalykas besislepiant. Jeigu mokėsime prisitaikinti prie pačių sunkiausių aplinkybių, mokėsime ir sugebėsime veikti lengvesnėse sąlygose. Sunku būtų išvardinti visus tuos būdus ir galimas priemones, kartais dažnai surištas su įvairiausiomis aplinkybėmis, bet, manau, tikslą pasieksime, jei žinosime bent pagrindinius dėsnius ir juos gerai įgyvendinsime.

2. Slėpimasis vietoje

Anksčiau minėjom, kad slėpimasis nuo priešo akių, ar jis būtų žemėje ar ore, yra pats sunkiausias judesyje. Vietoje pasislėpti palengvės ir, jeigu mokėsime prisitaikinti judesyje, tai vietoje tuo labiau. Visos taisyklės, būdai ir priemonės paliks tos pačios, tik reikės jas ištobulinti. Pėstininkas, esąs vietoje, jei laikas leidžia, gali save visiškai paslėpti, prisitaikinti prie gamtos ir vietos esančių daiktų, iš tenai sekti priešo veiksmus ir pats palikti nematomas. Be abejo, pasislėpimo tobulumas priklausys nuo turimo laiko. Jeigu laikas leidžia, nė minutės nepraleisti veltui, bet rūpintis savęs pridengimu. Reikia panaudoti turimą medžiagą, vietovę ir ją kas kartą tobulinti, taisyti ir darbus atlikti tuo laiku, kada priešas nemato, pav., ūkanoje, naktį, temstant, švintant, sningant. Svarbu, kad pasislėpę neišduotumėm savęs priešui įvairiais judesiais į priedangą. Sakysim, turime įrengtą sekyklą, joje yra keli žmonės. Su sekimo punktu palaikomas ryšys įvairiais būdais, bet neišvengiamas ir atskirų šaulių siuntinėjimas. Tasai judesys labai pavojingas, nes priešas ne būtinai gali matyti tik prieš

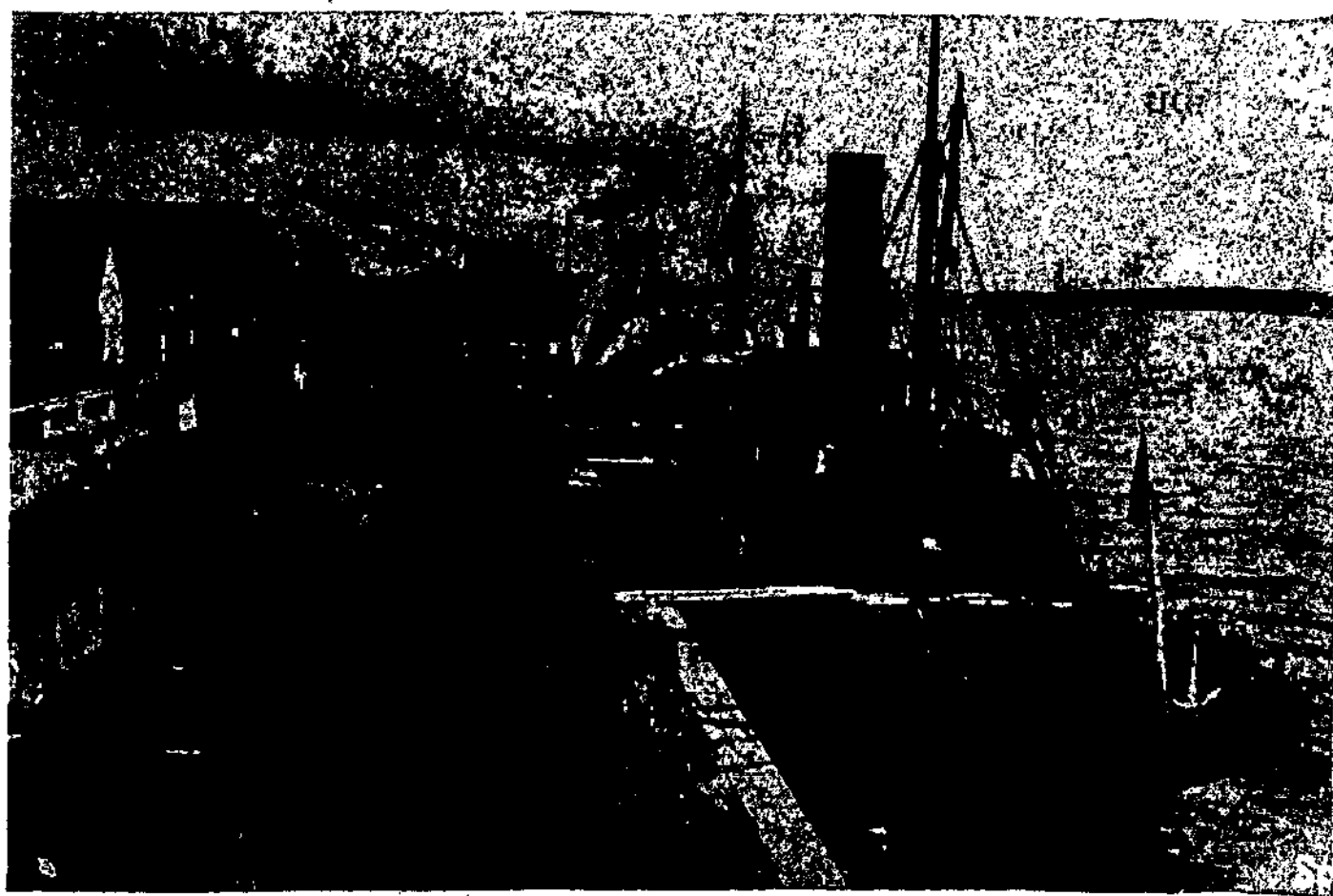
save, jis gali matyti ir iš šono, o tada išduodame save, ir priešas savo ugnimi stengiasi sunaikinti. To turime vengti ir visus judesius atlikti tuo metu, kada nematoma arba geromis paslėptomis vietomis. Slėpimasis vietoje, tiek gulom, stačiom ar kitu būdu, priklausys nuo aplinkybių ir vietovės, bus atliktas tik tada gerai, kada pėstininkai gerai supras slėpimosi reikšmę ir išlaikys drausmę. O būdus ir priemones panaudos tuos pačius, kaip ir judesyje. Nuo sekimo iš oro čia jokio skirtumo nesudaro, svarbu, kad lėktuvas būtų pastebėtas, kad būtų laiko prisitaikinti vienai ar kitai padėčiai.

Tokiu būdu atskiras šaulys visur ir visada turi būti atidus, jam reik išidėmėti daugelis uždavinių, ir vietoj esąs neturi būti per daug optimistas ir džiaugtis savo paslėpta gera vietoje. Neprivalo iš jos per daug drąsiai vaikščioti, kad nepritrauktų priešo akies, o nuolatinis galvojimas dar apie geresnį savęs paslėpimą duos neabejotinai visa tai, ką slėpimasis iš šaulio reikalauja.

Baigdami nagrinėti šį svarbų pėstininkų dalyką ir palietę kelis slėpimosi būdus, norime pasakyti, kad išdavos priklausys nuo pačių šaulių sąžiningai atlikto darbo — tų priemonių ir būdų pritaikyme.

Mes pėstininkai, būdami svarbiausia ginklų rūšimi, atlikdami pačius pavojingiausius ir garbingiausius uždavinius, ar eisim pirmyn, stovėsime vietoje, kausimės su priešu, ar ilsėsime — visada turėkime galvoje pasislėpimo būdus. Priešas mus seka visur ir visada, jam reikia žinių apie mūsų veiksmus ir sumanymus, jis pastebėjęs daro išvadas ir tuo būdu mes nukenčiame. Bet, priešui turime užbėgti už akių, neturime leisti save surasti, bet visomis pastangomis privalom pastarąjį išaiškinti. Nepamirškime slėpimosi reikšmės ir pratimų metu patikrinkime praktiškai. Tarnybos laikas reikalauja rimto darbo, sąžiningo atsidėjimo kario pareigoms. Tai, ką įprasime taikos metu, karo metu lengvai sugebėsime pritaikinti, o tuo pačiu išvengsime pavojaus nuo priešo akių ir ugnies.

Kpt. A. Jonaitis



Klaipėdos uosto krantinė

Dėl „Liktinių puskarininkių pageidavimų“

Kario Nr. 3 buvo įdėtas vyr. san. pusk. M. Griniaus straipsnelis „Liktinių puskarininkių pageidavimai“. Pradžioje autorius pabrėžia, kad visų liktinių puskarininkių mintys nukreiptos į laukiamąją naują „liktinių kareivių“ įstatymą. Todėl pravartu prieš tai spaudoj panagrinėti kai kurie klausimai, liečiant likt. puskarininkius.

Sveikas ir naturalus reiškinys, kad tie, kurie bus paliesti įstatymo, prieš jį paskelbiant, kelia aikštėn blogybes, kurias įstatymas turėtų pašalinti ir savo pasiūlymais lengvina įstatymų leidėjų darbą. Juk aišku, kad likt. p-kių gyvenimo sąlygų niekas kitas taip gerai nepažįsta, kaip patys likt. p-kiai. Todėl jiems yra lengviausia iškelti aikštėn, parodyti visa, kas yra negerai, kas reikėtų pakeisti, papildyti, sutvarkyti.

Tačiau tokie pasiūlymai turi būti gerai apgalvoti, visapusiškai išnagrinėti. Reikia žiūrėti ar priėmus tą pasiūlymą pašalins trūkumus, ar neatsiras jų vietoj naujų, kartais daug didesnių už pašalintuosius, ar vėl nereiks laukti, kaip kokio išganymo, naujo įstatymo pakeitimo.

Minimo straipsnelio kai kurios mintys kelia rimtų abejonių dėl praktiškos naudos jas įgyvendinus.

Kadangi straipsnelio autorius į likt. puskarininkį žiūri kaip į „savos rūšies žmogų“ ir iš to išeidamas siūlo savo pageidavimus, tai pradėsiu nagrinėti nuo autoriaus likt. p-kio apibrėžimo.

Autoriaus teigimas, kad likt. p-kiai, metę mokslus, neprastas tarnybas, didelius ūkius ir t. t., atėjo ir liko kariuomenėje, kad kariškąjį gyvenimą pamėgo, yra perdėtas. Jei rasime likt. p-kių tarpe vieną kitą metusį tarnybą ar ūkį ir vien karišku gyvenimu susižavėjęs, tai keliskart rasime daugiau tokių, kurie prieš karo tarnybą kur nors tarnavo. Apie mokslų metimą sunku kalbėti. Tiesa, yra labai daug pertraukusių mokslą dėl lėšų stokos ar kitų nepalankių aplinkybių ir likusių kariuomenėje likt. p-kiais. Bet iš jų daugiausia tokių, kurių tikslas — mokslas, o priemonė jam siekti — tarnyba kariuomenėje likt. p-kiu. Tą patvirtina šimtai likt. p-kių įgytų brandos atestatų, įvairių specialybių pažymėjimų ir t. t. Gi apie tokius, kurie, galėdami mokslą tęsti, jį metė ir tarnauja likt. p-kiais, irgi sunku daug ką kalbėti. Tokie, jeigu turėjo pašaukimą stovėti ginkluotoj tėvynės sargyboje, galėjo stoti į Karo Mokyklą ir karininkais likti. Ginčytis čia būtų bergždžia, nes ir patį autorių juk žavi uniforma, panaši į karininkų.

Kad likt. p-kis už savo reikalus stato aukščiau karą tarnybą, nori visuomet tėvynei padėti, o reikiant ir mirti už ją — čia dar nieko ypatingo. To šiandienės gyvenimo sąlygos reikalauja ne tik iš likt. p-kių ir kitų valstybės tarnautojų, bet ir iš kiekvieno eilinio piliečio. Kariui, nežiūrint ar jis liktinis, ar būtinios tarnybos, ar atsarginis, tąją šventąją pareigą atlikti liepia ir iškilmingoji priesaika.

Taigi, į likt. p-kį netenka žiūrėti kaip į „savos rūšies žmogų“, o reikia vertinti lygiai, kaip ir visus valstybės tarnautojus. Todėl ir ypatingų teisių reikalauti negalima.

Vyr. san. pusk. M. Grinius siūlo įvesti likt. pusk. kitokią uniformą, negu būtiniosios tarnybos kareivių, dėl šių priežasčių: 1) kad patys kareiviai kitaip žiū-

rėtų, 2) kad visuomenė matytų, jog yra ne būtiniosios tarnybos kareivis, o tarnautojas, 3) (pagal autorių svarbiausia), kad likt. p-kiams netektų nukentėti dėl būtiniosios tarnybos kareivių išsišokimų ir neapgalvotų žygių ir 4) kad „karo metu kai ką teks pakelti į karininko laipsnį“.

Ar šios priežastys pateisinamos? — Vargu.

Nors skaudi tiesa yra daug geresnė už savęs apgaudinėjimą, raminimąsi, kad ir saldžiausiais žodžiais. Taigi ir reikia toji tiesa pripažinti, kad mūsų kariuomenėje tebėra žaizdų, atsineštų iš prieškarinės Rusijos kariuomenės, nors jau ir baigiamų užgydyti, bet dar nepabaigtų. Viena tokių ir yra buvusi bedugnė tarp viršininkų ir valdinių. Nors ilgu, ištvermingu ir kruopščiu darbu toji bedugnė yra užversta, bet pasilikęs dar gilokas griovys. Dar daug kur viršininkų su valdiniais santykiai yra netoki, koki jie turėtų būti. Daug kur jie yra per šalti, vien drausme paremti. O nuo v-kų ir valdinių santykių labai daug priklauso valdinių išauklėjimas, jų parengimas ne tik kariškai, bet ir reikiant pasiaukoti dėl tėvynės.

Kareivis ateina į kariuomenę iš savo šeimos, iš malonaus motulės prieglobsčio. Jei atėjęs randa tokius v-kus, kurie nemoka jo suprast ir užjaust, o moka vien tik įsakyti, reikalaut ir bausti, jam lieka sunki, tiesiog nepakenčiama, karo tarnyba. Šalta drausmė ir bausmės jį užgrūdina kaip plieną, bet nepatraukia reikiama kryptimi. Prie to užgrūdinimo dar reikia nuolatinės, jam neįjuntamos įtakos, kuri verstų įsisąmoninti, išsiugdyti tėvynės ir karinės draugijos meilę. Tokią įtaką duoda nuolatinis tėviškai — draugiškas v-kų bendravimas su valdiniais ir labai dažni v-kų pavyzdžiai. Nes gi žodžiai moko, pavyzdžiai patraukia.

Toks nuolatinis bendravimas karininkams yra daug sunkesnis, nes jie turi ir didesnius kariuomenės vienetų ir daugiau pareigų. Čia yra svarbiausia puskarininkių, o ypač likt. p-kių pareiga. Jie, savo valdžioje turėdami mažą kareivių skaičių, mato kiekvieną jų žingsnį, juos labai gerai pažįsta ir gali pritaikyti metodus, kuriais auklėtų. Taigi likt. p-kiams reikėtų stengtis kuo arčiau su kareiviais susigyventi, o ne išsiskirti iš jų savo išviršine išvaizda ir uniformos pakeitimu siekti, kad kareiviai kitaip žiūrėtų. Reiktų stengtis, kad kareiviai į viršininką, liktinį puskarininkį, žiūrėtų kaip į kitokį, tobulesnį kareivį, o ne kaip į kareivį kitokia uniforma. Noras skirtis iš kareivių tarpo uniformą yra žingsnis grioviui tarp v-kų ir valdinių dar vieną vagą pagilinti. Jei jau sakoma, kad pamėgta toji didelė organizuota šeima, tai ir reikia būti jos tikru nariu, o ne išsiskirti įvairiais papuošalais.

Antroji žaizda, parsinešta iš prieškarinės Rusijos kariuomenės ir dar nebaigta užgydyti, tai prisidengus kareivio munduru krėsti įvairias šunybes ir tuo užtraukti blogą vardą visiems kareiviams.

Bet tokių tik mažas procentas, o už jų žygius kenčia visi. Jei vyr. san. pusk. M. Grinius uniformos skirtingumu nori apsaugoti nuo nukentėjimo likt. p-kius, tai tokią pat teisę turėtų to reikalauti ir visi padorieji (kurie sudaro labai didelę daugumą) būtinios tarnybos kareiviai. Jie juk irgi nekalti, tačiau daug



Kulkosvaidininkai pasirengę į žygį.
Pajaujo foto

nukenčia. Bet tai, savaime aišku, ir negalima ir nereikalinga. Juk išsišokimai ir neapgalvoti žygiai kas kart vis rečiau ir rečiau kareivių tarpe bepasitaiko. Tokių žygių dar padaro tik tie, kurie prieš karo tarnybą jau buvo sugedę, nuėję netiesiais keliais ir kurių kariuomenė neįstengė perauklėti. Šių ydų paskutinėms šaknims išrauti labai nedaug bereikia. Tik dar vieningo sutartinio darbo, dar viršininkų dažnesnių gražių pavyzdžių ir šie žalingi reiškiniai visai išnyks, o kareivis atgaus savo vardą tokį, kokį jis privalo turėti. Tik nuo to nereikia bėgti prisidengus kitokia uniforma, bet savo gerais pavyzdžiais padėti įrodyti visuomenei, kad kareivis yra išauklėtas, pagarbos vertas žmogus.

Argi galėtume girti tą brolių, kuris, sakydamas mylis savo šeimą, išsižadėtų savo jaunesniojo brolio už jo daromas klaidas, nesistengdamas padėti jas atitaisyti ir jų vengti, nors aiškiai matytų, kad tik truputis gerų pastangų ir brolių atvestų į tikrąjį kelią.

Dėl trečiosios autoriaus nurodomos priežasties, „kad visuomenė galėtų skirti, jog čia yra ne būtinios tarnybos kareivis, o tarnautojas“, kalbėti veik visai netenka. Čia autorius, prieštaraudamas savo tvirtinimui, kad „pamėgo žalsvą mundurą ir organizuotą didelę šeimą“, parodo, kad mielas vardas ne kareivio, o tarnautojo — valdininko.

Įvesti uniformą panašią į karininkų, dėl to, kad „karo laiku kai ką teks pakelti į karininko laipsnį“, būtų lyg juokinga. Tokių šansų turi ne tik likt. p-kiai, bet ir būtinios tarnybos kareiviai, ir tie, kurie dar kariuomenėje hetarnauja. Tai priklauso nuo kareivio nuopelnų ir gabumų kautynių lauke. Be to, pakeltajam nesunku bus įsigyti reikiama uniforma. Šunkiau įsigyti laipsnis.

Antra, likt. p-kiams įvesti autoriaus siūlomą uniformą, nuo karininkų uniformos tesiskiriančią tik laipsnių pažymėjimais, negerai būtų ir dėl to, kad skirtumas tarp karininko ir likt. p-kio yra daug didesnis, negu tarp būtiniosios tarnybos p-kio ir likt. p-kio.

Antras abejonių kelias vyr. san. pusk. M. Griniaus pasiūlymas, tai kėlimo į aukštesnius laipsnius pertvarkymas. Autorius nusiskundžia, kad dabar ty-

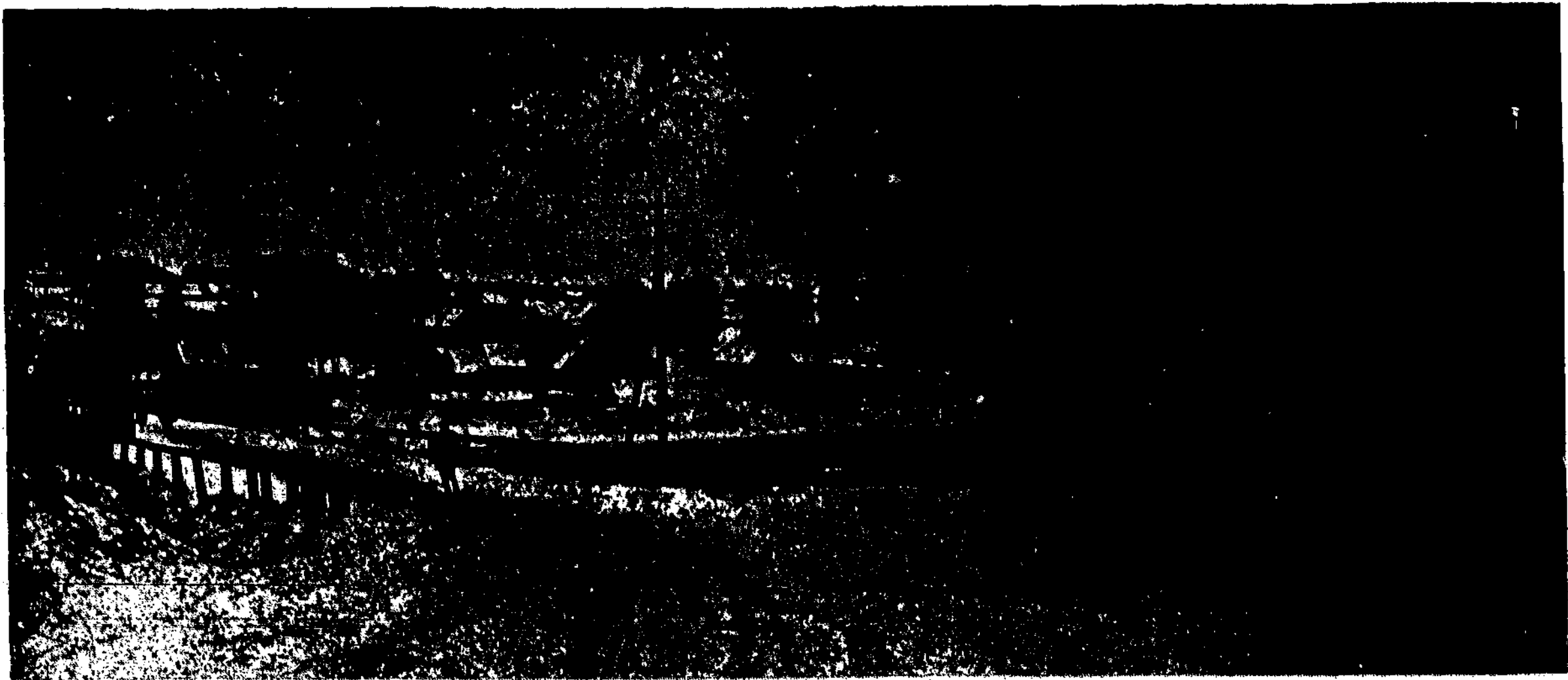
lūs ir geri darbininkai užmirštami, o „simpatiškesnio veido“, „lapės būdo“ ir „turį dėdžių“ per metus į viršūnes iškyla. Toks tvirtinimas prasilenkia su tiesa. Kur ne kur, o jau kariuomenėje protekcionizmui vietos kuo mažiausia. Čia viršininkai su savo valdiniais nuolat kartu dirba, mato kiekvieną jų žingsnį, pažįsta „iki pat panagių“, taigi tylių ir gerų darbininkų užmiršti negali. Protegavimui kliudo toji aplinkybė, kad apie valdinio kėlimą į aukštesnį laipsnį pareiškia savo nuomonę visi iš eilės viršininkai. Jeigu koks vienas ir norėtų kam nors padėti ar pakenkti, jo vieno nuomonė nenusvers.

Autorius siūlo kėlimą į aukštesnius laipsnius sutvarkyti kaip karininkams, t. y., ištarnavus nustatytą laiką, pav., 3, 4 ar 5 metus. Čia, matyt, netaip suprata ir karininkų kėlimas. Juk karininkai, ištarnavę nustatytą laiką 3—4 metus, tik įgyja teisę į aukštesnį laipsnį, o nebūtinai turi būti pakelti. Toks sutvarkymas likt. p-kiams būtų blogesnis negu esamas, nes anksčiau nustatyto laiko aukštesnio laipsnio išstarnauti negalėtų, o nuo ilgo tarnavimo tame pat laipsnyje niekas neapsaugotų. Sutvarkyti taip, kaip vyr. san. pusk. M. Grinius norėtų, kad ištarnavus nustatytą metų skaičių, būtinai turėtų pakelti į aukštesnį laipsnį, būtų nenaudinga tarnybai ir negalima dėl įvairiems laipsniams nevienodo etatų skaičiaus. Kiekvienai kuopai reikia daug puskarininkių, o tik vieno viršilos. Kur tada reikėtų dėti viršilos laipsnį gavusius. Duoti viršilos laipsnį ir algą, o skyrininko pareigas būtų nesąmonė.

Laikytis eilės pagal tarnavimo senumą, kelti į aukšt. laipsnius taip pat būtų netikslu, nes šis negudrus šablonas užkirstų kelią gabesniems ir tinkamesniems pasireikšti.

Kelis žodžius reikia pasakyti ir dėl privalomo kariškos spaudos prenumeravimo. Skųstis, kad nesant privalomo prenumeravimo negalima perskaityti laikraščių — juokinga. Kas gi draudžia išsirašyti laisva valia? Laisva valia išsirašydamas kariškus laikraščius likt. p-kis ne tik kad galės jais naudotis kaip patinka, bet ir savo valdiniams kareiviams duos gražų pavyzdį. Prievarta niekam garbės neteikia — neteiks jos ir likt. p-kiams ir mūsų kariškajai spaudai.

Lukinskas



Alytaus miestas

TIES ALYTUM 1919 M.

J. GUDAITIS

I.

1918 m., kada prasidėjo Lietuvos nepriklausomybės atgaivinimo darbas, daug jaunuolių pradėjo burtis į savanorių būrius. Tačiau atsirado ir agitatorių, kurie kiek galėdami stengėsi sutrukdyti Lietuvos kūrimosi darbą. Daugelį jaunimo atkalbinėjo, kad tik nestotų į Lietuvos kariuomenę. Vieni kalbino sudaryti čia pat Lietuvoje raudonųjų būrius ir eiti išvien su rusais komunistais. Kiti vėl kalbino jaunimą stoti į lenkų legionų eiles už gerą atlyginimą. Bet tikri, Lietuvai atsidavę sūnūs, nepaklausė jokių agitacijų.

Tarp nuoširdžių tėvynės sūnų atsirado ir išgamų, kurie stojo į Lietuvos kariuomenę, manydami sukurstyti savanorius prieš Lietuvą.

Aš pats žinau kelis tokių savanorių, kurie neverti vadintis savanoriais. Vieną žinau, kuris net patį 1 pėst. pulko vadą Antaną Juozapavičių nužudė.

1919 m. vasario 13 d. man pačiam teko dalyvauti kautynėse ties Alytumi. Mes stovėjome Venciūnų kaime (Alytaus vals.). Mano tėvelis atvyko iš Daugų miestelio, kuris buvo bolševikų užimtas. Jis iš bolševikų buvo girdėjęs, kad tą naktį bolševikai iš Daugų žygiuos į Alytų. Skubiai persirengęs elgeta, užsikaabinęs krepšius, atvyko pas mus ir susiieškojęs mane, viską papasakojo, kaip bolševikai rengiasi pulti Alytų.

Aš visą tėvuko kalbą pranešiau savo kuopos vadui. Kuopos vadas pasakė, kad būtume ramūs, nes mes patys rengiamės žygiuoti į Daugus. Bet aš vis dėlto nenurimau ir pasiryžau būtinai budėti. Tai pranešiau savo kuopos vadui ir paprašiau 20 patrulių. Vadas sutiko. Gavęs kareivių, pradėjau eiti savo pareigas. Ant kelių ir kryžkelių išstačiau dešimt patrulių, o dešimt liko atsargoje. Patruliai stovėjo po dvi valandas. Antrą patrulių sargybą pakeitus, išgirdome Svobiškyje sargybinio Juliaus Žeko ženklą. Kita žvalgyba buvo išėjusi su viršila Andriumi Karpušku į priekį, tačiau Mielūnų kaime žvalgyba linksmai leido laiką, besišnekučiuodama su mergelėmis. Dėl žvalgybos kaltės teko nukentėti vienam Juliui Žekui, kuris, uoliai eidamas savo tarnybos pareigas, žuvo dėl

tėvynės: buvo sunkiai sužeistas ir be pagalbos nelaisvė mirė. Kiti kareiviai, staiga bolševikų užklupti, išbėgo beveik vienais baltiniais.

Aš tuo tarpu suspėjau Venciūnų kaime pasirengti. Paskui įsakiau tuoju pilna apranga vykti į vado stovyklą. Visi skubiai atvyko pas vadą. — Kuopa, rikiuok! — pasigirdo vado balsas. Išsirikiavę tuoju išsiskleidėme į grandinę ir laukėme priešų. Netrukus ir pulko vadas karininkas Juozapavičius atvyko su pagalba.

II.

Venciūnų laukuose visi išsiskleidė į grandinę. Bataliono vadas, karininkas Musteikis, perėjo visą grandinę, ieškodamas savanorių į žvalgybą eiti. Pasisiūliau eiti į žvalgybą, nes geriausiai žinojau lauko statutą, o ir apylinkės gerai man buvo pažįstamos. Bataliono vadas manęs vieno neleido. Pasitaręs su pulko vadu karininku Juozapavičium, paskyrė eiti į žvalgybą dar penkis mokomosios kuopos kareivius. Pateko visi perlojiškiai, o mane paskyrė žvalgų viršininku. Negaišdami tuoju išvykome į žvalgybą. Grandinę palikome vietoje, su kuria turėjau laikyti ryšį. Mes buvome visai arti priešo, nes aiškiai girdėjome jų kalbą ir komandas. Tuoju vieną žvalgą pasiunčiau su žiniomis į pulko grandinę. Tačiau bolševikai mus pastebėjo: paleido ugnį ir mums teko gerkai su jais pasišaudyti. Mes nuo priešų ugnies nenukentėjome, nes jie į mus nepataikė. Mūsų žvalgų grandinė buvo labai reta: per 50 žingsnių kareivis nuo kareivio. Bolševikų ties Potaronių kaimu krito keli. Kaip vėliau teko sužinoti, buvome nukovę per susišaudymą net 10 raudonarmiečių ir keli buvo sužeisti. Nors jie ir kulkosvaidžius pavartojo, tačiau mūsų nekludė. Ilgai laukėme iš pulko paramos ir toliau kovėmės, tačiau grįžęs ryšys pranešė, kad mūsų dalių toje vietoje, kur buvome palikę, nebėra. Man buvo neaišku ir netikėdamas pasiunčiau antrą ryšio žvalgą. Kovą tęsėme, kol bolševikai pradėjo trauktis. Grįžo ir antras ryšio žvalgas ir tą patį pranešė, ką ir pirma-

sis. Dabar mums nebeliko kas veikti: nežinojom, ar eiti pirmyn ar trauktis, nes mums grėsė didelis pavojus. Šaudymai iš abiejų pusių nutilo ir mes šiek tiek atsikvėpę pradėjome sekti bolševikus. Netrukus patyrėme, kad bolševikai pradėjo mus supti, ir mes buvome priversti trauktis.

— Reikia trauktis prie pulko grandinės — tariau.

— Bet kur toji grandinė? — atsakė tik ką grįžęs žvalgas.

— Eisime Venciūnų kaimo link, ten ir rasime ją.

— Jei taip, taip einam, — vėl pasigirdo balsas nežinau kurio žvalgo.

Tuoju pradėjome žygiuoti pro tą vietą, kur buvome palikę grandinę eidami į žvalgybą. Ir iš tikrųjų, ten jos nebebuvo. Kur jie pasidėjo? — pamaniau.

— Na, eisim į patį kaimą, — tariau.

— Rasim, nerasim, nors pasiklausim gyventojų, gal jie žinos, į kurią pusę pasitraukė. Jei rasim, tai bus mūsų laimė, — tariau, tikėdamasis išeiti iš keblios būklės.

Bet ir čia apsirikta: gyventojai nieko nežinojo, kur yra mūsų dalys. Ir mes patys nebežinojome, kur dingti, nes baisus pavojus grėsė iš bolševikų pusės. Mes nuėjome už Venciūnų kaimo kapų, manydami, gal čia savuosius rasime, bet atvirkščiai, vietoj savųjų suradome bolševikus.

Žuvome, pamaniau. Bet atėjo mintis nepasiduoti baimei. Tuoju savo žvalgus sukomandavau ir mes pirmieji pradėjome šaudyti. Bolševikai dar buvo nesuspėję susitvarkyti. Šeši žvalgai atnušėm žymiai stipresnes priešų jėgas. Tik gaila, kad neatėjo pagalba, nes bolševikus jau buvome nuvię apie porą kilometrų atgal. Tuo laiku vėl jautėmės laisvi. Vėl grįžome į Venciūnų kaimą pasiteirauti. Užėjome pas ūkininką, pas kurį anksčiau buvome stovėję.

Labai nustebau, kai ūkininkas pradėjo pasakoti, kad bolševikai buvo kaime ir pas juos buvo užėję ieškodami Lietuvos kareivių. Mano tėvelis, kuris tą naktį nakvojo toje pačioje būstinėje, kuo ne verkdamas pasakojo, kad bolševikai buvo prisikabinę ir norėję jį sušaudyti kaip Lietuvos šnipą, sakydami, kad vakar buvai Dauguose, o šianakt čia. Jei ne ūkininkas, tai

tikrai mano tėvelį būtų nužudę, tačiau ūkininkas prisimė jį, kaip savo senuką, ir bolševikams tvirtino, kad jis nieko nežino, nes jis niekur nevaikščioja. Iš pradžių bolševikai nenorėjo tikėti ir pareikalavo avalynę parodyti, ar nešlapia, tačiau laimė, kad vyžai buvo padžiauti ir jie spėjo išdžiūti. Mums rengiantis į kovą, ir jis apsirengė sausais vyžais, todėl bolševikai turėjo sutikti su ūkininko žodžiais. Ūkininkas pasakojo, kad bolševikai, kai tik išgirdo šaudymą, visi strimagalviais spruko iš trobos ir tuo būdu mano tėvelis likosi ramybėje. Bijodami, kad ir mus bolševikai neužkluptų kaime, apsiklausę atsisveikinome ir išvykome. Manėme žygiuoti į Alytų ir vykome ta linkme, kur buvome bolševikus apšaudę. Mes visuomet eidavome dešimt žingsnių vienas nuo kito. Eidami sučiupome vieną Lietuvos kareivį, bėgantį namo...

— Na, Petrai, kur eini? — paklausiau.

— Einu namo, — atsakė uždusęs.

— Ne, namo neisi, — jam pasakiau.

— Kur tavo šautuvas? — vėl paklausiau.

— Nežinau, — atsakė.

— Kaip gali nežinoti? — piktai jo paklausiau.

— Greičiau su manim ir nuo mūsų niekur nė žingsnio. Jeigu nevykdysi mano įsakymo, tuomet su tavim pasielsiu, kaip su priešu.

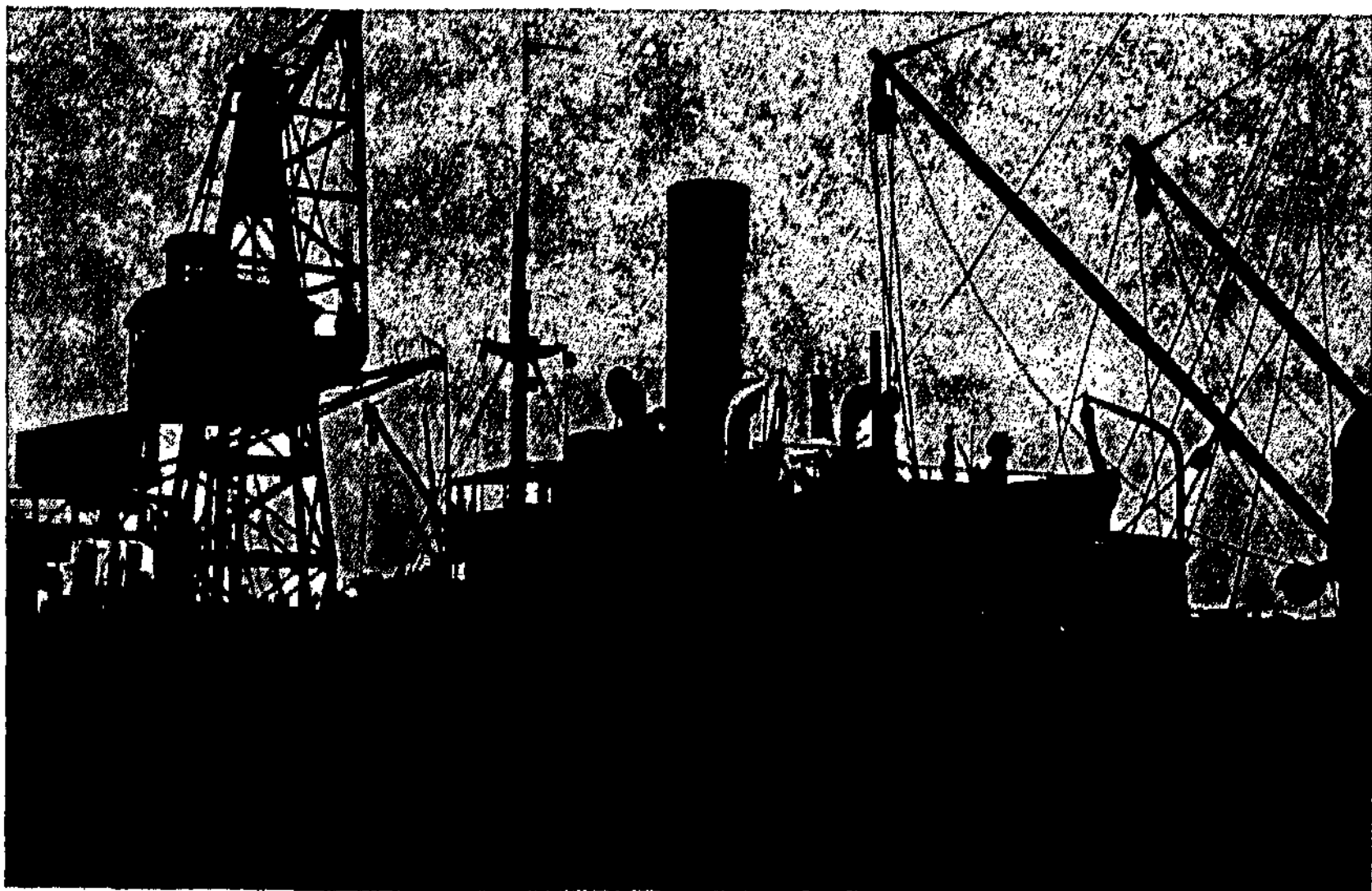
— Sakyk, Petrai, kur tavo šautuvas ir šovinynas?

— Už kapinių, sniege apkasiau, — atsakė.

— Na, tai eisim pasiimti tavo šautuvo ir šovinyno.

Tuoju nuėjome. Petras pasiėmė savo šautuvą su šovinynu ir apsiklausė, ar negirdėti kurioje pusėje bolševikų, bet buvo tylu. Mes tuoj išėjome ant plento. Pamaniau eiti į Alytų, bet dar susilaikiau ir kelis kartus perėjome plentą ten ir atgal, nes man rūpėjo, kur yra mūsų dalys. Negalėjau nurimti, be to, rūpėjo susekti, kur bolševikai. Pagaliau sužinojau, kad bolševikai jau mus buvo apsupę. Reikėjo galvoti, kas toliau daryti. Visus kitus žvalgus paleidau į Alytų, perdaviau jiems Petrą ir įsakiau, kad nuo savęs nė vieno žingsnio nepaleistų, nes gali dar pabėgti namo į Daugus ir išduoti mūsų kariuomenės paslaptis bolševikams.

(B. d.)



Klaipėdos uosto kalamieji kranai, kuriais iškraunamos prekės iš garlaivių ir traukinių.

Šarvuočiai ir jų bendradarbiavimas su kavalerija

Tuo tarpu neturime ne tik statuto šarvuočiams panaudoti, bet ir instrukcijų, kurios nors bendrais bruožais nusakytų techniškuosius ir taktiškuosius jų savumus bei jų bendradarbiavimą su kitomis ginklų rūšimis.

Tiesa, įvairiuose pratimuose, žemėlapiuose ir vietovėje kavalerijos daliniams, žiūrint uždavinio, dažnai priskiriami šarvuočiai, bet jų panaudojimas, toli gražu ne visada suderinamas su techniškaisiais jų savumais ir taktiškais galimumais. Pas mus jau beveik įėjo į „tradiciją“, kad kavalerijos dalinys, disponuojas šarvuočiais, visuomet nori juos matyti prieky savęs, todėl ne visada įvertinama, ar uždavinys ir aplinkybės to reikalauja ir pateisina. Arba vėl, visai paneigiant šarvuočių taktiškuosius sugebėjimus, jie vieni išsiunčiami nepateisinamai toli į priekį ir duodami uždaviniai, kurių atlikimas, arba visai neįmanomas, arba surištas su dideliais nuostoliais.

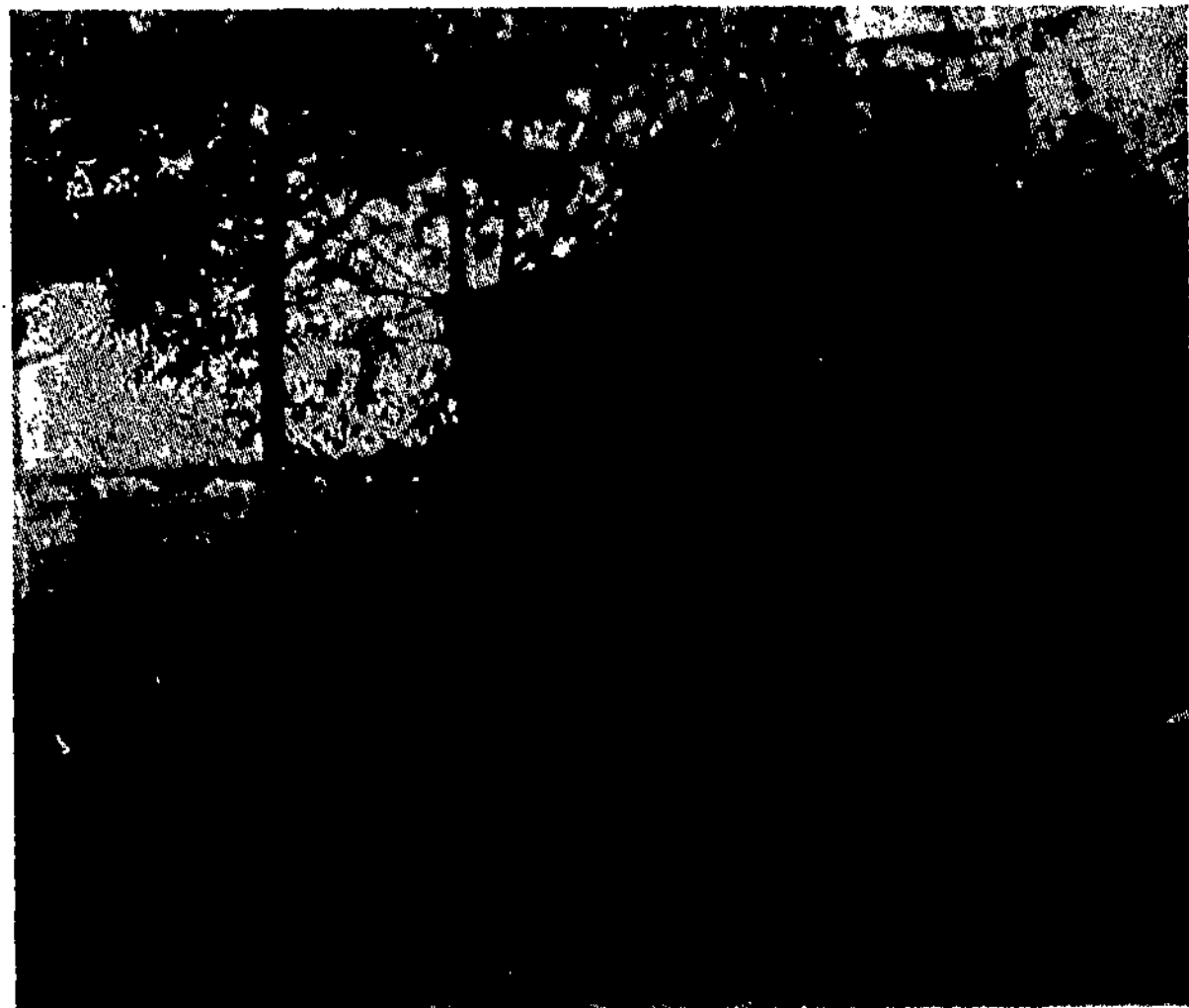
Nepateisinamas šarvuočių naudojimas duoda didelių medžiaginių nuostolių ir nusivylimą bei nepasitikėjimą tokia naudinga ir nepakeičiama padedamąja priemone visuose kavalerijos veiksmuose. Todėl dar taikos metu, iš kitų patyrimo, išmokime juos tinkamai vertinti ir naudoti, nes mokymasis prieš ugnį visada surištas su dideliais materialiais ir moraliais nuostoliais.

Šiuo rašiniu norima mūs raitininkams ir šarvuočtininkams patiekti pluoštą minčių apie šarvuočių savumus ir panaudojimą įvairiuose kavalerijos veiksmų epizoduose. Savime aišku, kad čia nebus išsemti visi klausimai ir visi panaudojimo galimūnai, kurie gali kilti ir kils įvairiose aplinkybėse ir įvairius uždavinius atliekant. Kiekvieną kartą teks eiti mums visiems gerai žinomu keliu, būtent, smulkiai nagrinėti sprendimo elementus. Vis dėlto čia patiekiamos žinios, tikiosios, visose aplinkybėse padės rasti išeitį ir bus naudingos sveikai derinti kavalerijos ir šarvuočių veiksmus.

I.

Šarvuočių atsiradimas ir jų savumai

Šarvuočiai nėra vien didžiojo karo padarinys. Jų prototipas siekia net senuosius amžius. Egiptėnų



Užsimaskavęs mūsų šarvuotis

„vežimai“ buvo labai panašūs į prancūzų šarvuočius, kuriuos šie prieš did. karą naudojo Maroke. Jų apsauga (šarvai) buvo panaši į skydą, saugojantį vežimo įgulą nuo priešų ugnies.

Štai pavyzdys, kaip tokius vežimus naudodavo egiptėnai. Vienose kautynėse, pametus su priešų kontaktą, faraonas Ramsės II sudarė žvalgomąją rinktinę iš kautynių vežimų. Šiai rinktinei buvo duotas uždavinys sudaryti su priešų kontaktą ir jį išlaikyti, kol atvyks kiti armijos daliniai. Žvalgomoji rinktinė, atsipalaidavusi nuo pagrindinių jėgų ir padariusi didelį šuolį į priešą, pavestą jai uždavinį labai gerai atliko.

Kiek egiptėnai vertino šiuos kautynių vežimus, galima spręsti iš to, kad šiose kautynėse jų armija, susidedanti iš 15.000 pėstininkų, turėjo 2700 kautynių vežimų. Julius Cezaris, aprašydamas savo žygius, tarp kitko, mini: „Britai, išsiųsdami prieš savo armiją kavaleriją ir vežimus, visada turi labai gerų informacijų apie visus mūsų žygius. O romėnų kavalerija, priešingai, įbauginta dažnais puolimais, laikosi arti savo pėstininkų. Todėl mūsų armija, negalėdama atlikti žvalgymo, eina akiai... saliečiai (britai) slepiasi mažose vežimuose, nepastebimuose iki puolimo momento. Įsakius pulti, jie zovada iššoka į priekį ir iš artimų distancijų mus naikina.“ Iš šių pavyzdžių matome, kad jau žiloje senovėje kautynių vežimai buvo žinomi ir plačiai naudojami. Kiek galima spręsti iš istorinių davinių, jie turėjo didelės taktiškosios reikšmės ir nemažos įtakos kautynėms, ypač judriųjų elementų.

Šarvuočiai, kuriuos dabar matome, yra vėlesniųjų laikų padarinys. Plačiu mastu jie buvo naudojami did. karo metu nuo pat jo pradžios. Karo ir pokariniu metu šarvuočiai, tiek techniškai buvo patobulinti ir tebetobulinami, tiek ir jų taktiškame pritaikyme bei organizacijoje padaryta pakeitimų ir patobulinimų.

Mūs dienų šarvuočiai, kaip juos apibūdžia įvairių armijų statutai, normaliai veiks su kavalerija, kad, bėderindami savo pastangas, galėtų pasiekti geriausių išdavų. Šarvuočių judrumas (apie 20—30 km per val.) leidžia jiems ūmai ir greitai iššokti į priekį, o tatau jau laiduoja veiksmų staigumą ir galimumą netikėtai užpulti priešą, bei staigiai ir lengvai nutraukti su juo kontaktą.

Šitą gerąją jų ypatybę papildo dar galimumas išplėsti galingą automatiškų ginklų ugnį. Greito ugnies paleidimo prasme, palyginus su kitomis ginklų rūšimis, šarvuočiai turi daug pirmenybių, nes jie visada yra pasiruošę šaudyti. Jų šarvai suteikia jų įgulai tam tikrą saugumo laipsnį, kas leidžia drąsiau ir be žymenų nuostolių, tam tikrais atvejais, prasiskverbti į priešų eiles ir stipriai savo automatiškų ginklų ugnimi padaryti priešui žymių materialų nuostolių ir paveikti jo moralę. Pagaliau, palyginus su jų veikimo spinduliu, jų įgula mažiau pavargsta negu kitos ginklų rūšis. Vis tai teigiamieji šarvuočių savumai, kurių visuma sudaro didelę materialę ir moralę paspirtį kavalerijos veiksmuose: užimant ir išlaikant svarbius tolesniems veiksmams punktus, kurių pati kavalerija dėl permažo judrumo negalėtų laiku užimti, sustiprinant ugnį, laiduojant saugumą ir nelygų aplinkybės, padedant atlikti kitus kavalerijos uždavinius.

Be šių teigiamų savumų, šarvuočiai, kaip ir kiekviena kita ginklų rūšis, turi daug ir neigiamų ypatybių. Nors trumpai su jomis susipažinkime.

1) Vienas didžiausių šarvuočių minusų, kad jie negali ilgiau išlaikyti plotą, kurį kitą kartą ir patys užima. Iš to kyla reikalas visada juos lydėti kitoms ginklų rūšims.

2) Šarvuočiai, suteikdami tam tikrą saugumo laipsnį kitoms ginklų rūšims, dėl mažo matymo akirachio ir dėl priklausomumo nuo kelių tinklo, ypač dengtoje ir išraižytoje vietovėje, negali patys sau saugumą laiduoti. Tai irgi juos riša su kitomis ginklų rūšimis, ypač spartesnėmis, kurios reikiant galėtų suteikti jiems saugumą.

3) Nors ir sugeba (patobulinti) judėti vietove (be kelių), vis dėlto sunkiai nugali arba ir iš viso nepajėgia nugalėti dirbtinių ir natūralių kliūčių, dėl ko labai dažnai prarandami šarvuočiai, ypač jei laiku nepasiekia paspirtis.

4) Kadangi jų veikimas surištas su gerais keliais, negalima jais laisvai disponuoti. O jei gerų kelių tinklas negausus, jų panaudojimo galimūmams žymiai mažėja, nes vienoj kurioj nors kryptij susidūrus su priešu, tolesnis toje pačioje kryptyje naudojimas rizikingas.

5) Šarvuočių igulos sunki ir varginanti tarnyba, ypač karštomis dienomis ir dulkėtuose keliuose, reikalauja sudaryti šarvuočių tarnybą iš specialiai parinktų ištvermingų žmonių.

Taigi, palyginę teigiamuosius ir neigiamuosius šarvuočių savumus, matome, kad tai nėra savarankus ginklas. Iš kitos pusės, labai brangi padedamoji priemonė kitoms ginklų rūšims, dažniausiai, kavalerijai padėti atlikti gautus uždavinius.

II.

Žvalgymas

Žinome, kad žvalgymas turi tikslo suteikti vadovybei žinių, reikalingų jos sprendimams pagrįsti. Kavalerijos dalinys, gavęs žvalgymo uždavinį, tas žinias gauna žvalgydamas (patruliuodamas) ir besikaudamas. Kaip ten būtų, ar teks žvalgyti ruožas, ar kryptis, — pirmiausia žvalgomąjo dalinio vadas turi nustatyti savo veikimo planą. Šio plano sudarymo pagrindu yra uždavinys ir aplinkybės, kurių nagrinėjimo išdavos, tarp kitko, nustatys, koku būdu žvalgomasis dalinys praeis plotą nuo jo išeities vietos (ribos) iki priešo. Paprastai, tas plotas bus galima suskirstyti į tris dalis: pirmoji dalis bus ta, kurioje, išeinant iš aplinkybių, susitikimas su priešu atrodytų negalimas, antroji dalis, kur galimas susitikimas su jo priekinėmis elementais, ir trečioji dalis, kur numatomas susitikimas su priešo stambesniais daliniais, sudarymas kontakto ir kautynės.

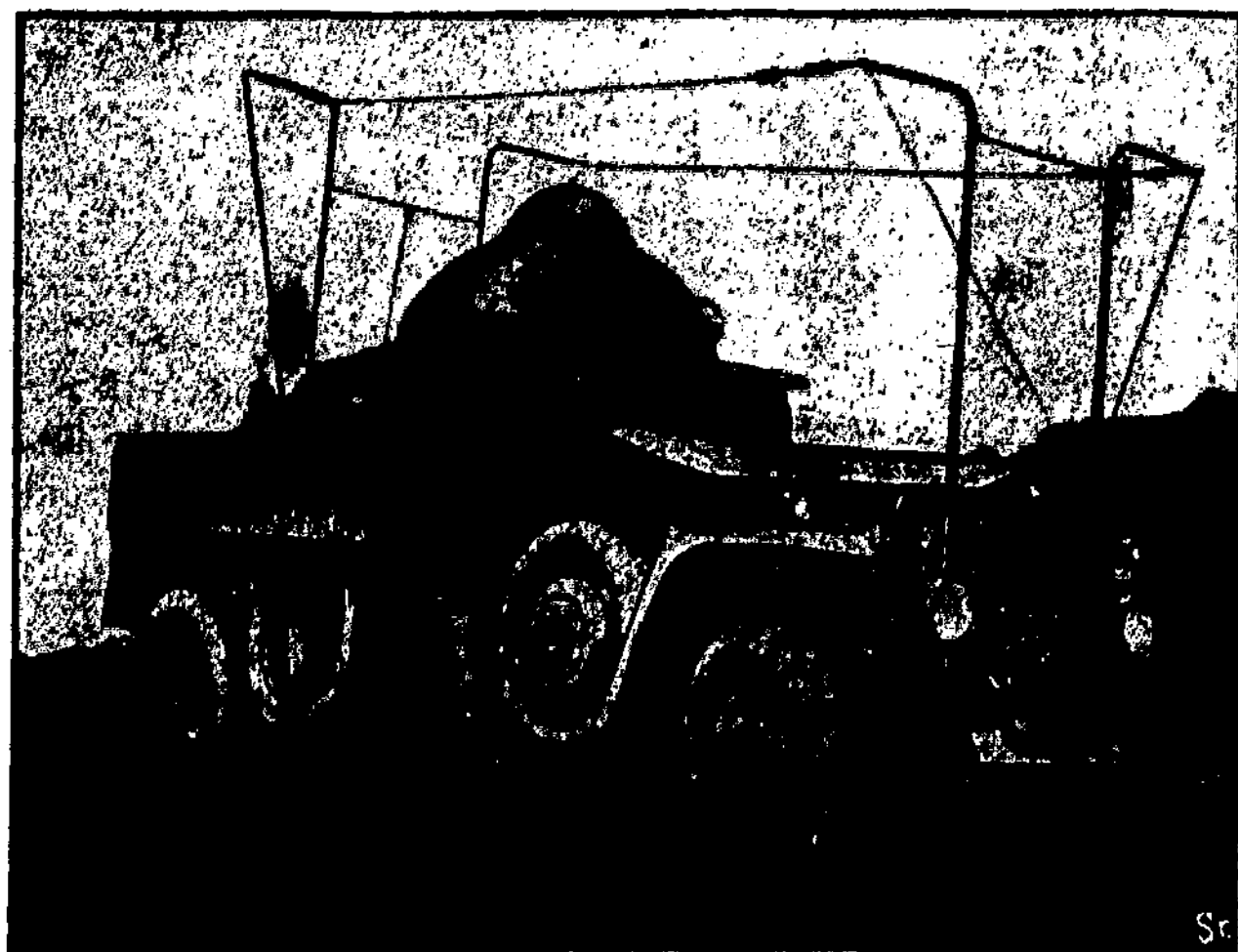
Žvalgomąjo dalinio vadas, turėdamas galvoje reikalą, kiek galint greičiau pereiti laisvą plotą, kad greičiau pasiektų priešą ir gautų žinių, paprastai, 1-sios ploto dalies nežvalgo, o pasitenkina tik dalinio žygio laidavimu nuo netikėtumų, kitose ploto dalyse veikia pagal gautas žinias ir susidėjusias aplinkybes. Į šitokią ploto paskirstymą nereikia žiūrėti, kaip į galimą ar būtiną visose aplinkybėse. Dažnai atsitiks, kad jau pirmojo ploto dalyje žvalg. dalinys susidurs su priešu, arba teks ir susikauti. Žvalg. dalinio vadas visuomet turi būti pasiruošęs įvairiems netikėtumams ir kiekvie-

ną kartą savo veikimą derinti su susidėjusiomis aplinkybėmis.

Bendrais bruožais peržvelgę žvalgomąjo dalinio veikimo plano sudarymą, kiek jis liečia plotą, panagrinėkime, kaip panaudoti šarvuočius, kad jų veikimas duotų kiek galint daugiau naudos, atliekant žvalgymo uždavinius. Reikia iš kalno pasisakyti, kad tai nėra visai paprastas klausimo išsprendimas. Mat, vienkiose ar kitokiose aplinkybėse žvalg. dalinio vadas instinktyviai norės kiek galint anksčiau gauti žinių betarpiškai iš jo valdžioje esamų priemonių. Viena tokių priemonių ir yra šarvuočiai, kurie dėl savo didelio judrumo pakankamai greitai tokių žinių gali patiekti, be to, veikdami dalinio priekyje, laiduos ir jo saugumą. Iš kitos pusės, jie žvalgomąjo dalinio vadui sudaro kaip ir ugnies bazę — jis norėtų užtikrinti sau jų bendradarbiavimą kritiškiausiu momentu, t. y. susidūrus su priešu. Toliau, nepaisant galingos šarvuočių ugnies, didelį jų veiksmų pasisekimą laiduoja staigumas, tačiau, išsiuntus iš anksto į priekį, šis jų savumas nustos reikšmės. Todėl žvalgomąjo dalinio vadas savo veikimo plane turi tiksliai nusistatyti, kada jis mano panaudoti šarvuočius: prieš susiduriant su priešu, ar išlaikyti nepanaudotus iki paskutinio momento. Paprastai, pirmuoju atveju, t. y. ligi susidūrimo su priešu, šarvuočiai tada naudojami, kada sulig uždaviniu reikia kiek galint greičiau ir iš didelių atstumų gauti žinių ir kada žvalgymo pradžioje žinių apie priešą gauta pakankamai (iš žvalgymo organizuojančio viršininko). Antruoju atveju tada panaudojami, kai žvalgymo pradžioje žvalg. dalinio vadas turi mažai arba ir visai neturi žinių apie priešą ir, be to, kada numatomos su priešu kautynės. Tenka pažymėti, kad į čia nurodytus šarvuočių panaudojimo galimumus nereikia žiūrėti, kaip į taisyklę. Praktikoje šio klausimo išsprendimas žvalg. dalinio vadui visada sudarys nemažą sunkumą. Vienintelis ir tikriausias patarimas, tai smulkus ir rūpestingas aplinkybių nagrinėjimas ir šarvuočių savumų pažinimas.

Panaudodami šarvuočius iš didelių atstumų žinioms rinkti ir tuo išnaudodami teigiamuosius jų judrumo savumus, drauge susiduriame ir su jų minusais. Pirmiausia iškyla jų veikimo laidavimas.

Iš šarvuočių savumų žinome, kad jų veikimui didelės įtakos turi vietovė. Todėl žvalg. dalinio vadas, prieš duodamas šarvuočiams uždavinius, turi iš pa-



8 ratų šarvuotis su radio antenomis

grindų ir akylai išnagrinėti vietovę, kurioje numatomas jų panaudojimas. Reikia turėti galvoje, kad atviroje, neuždengtoje ir neišraižytoje vietovėje šarvuočiai gali veikti savarankiškai, tuo tarpu, miškuose, įvairiose defilė, nelygumose ir t. t. būtinas jų veikimo laidavimas. Be to, nereikia pamiršti, kad ir geriausiose šarvuočių veikimo sąlygose jie gali tik pranešti, kad tam tikram punkte surastas priešas, bet negali pasakyti apie jo kokybę ir kiekybę. Todėl tiek šarvuočių saugumo užtikrinimas, tiek pilnesnis žinių surinkimas verčia skirti tam tikrus dalinius, kurie šarvuočius lydėtų.

Praktikoje šarvuočių veikimo laidavimas, paprastai, išsprendžiamas dvejopu būdu: kai kada šarvuočius lydi ir su jais bendradarbiauja tam tikras dalinys, vėžamas sunkvežimiais. Jis gali būti sudarytas kiekvieną kartą, kada reikia, arba organiškai įeiti į šarvuočių būrio sudėtį. Kitas būdas ir dažniausiai vartojamas, tai tam tikslui paskirtas raitas patrulis.

Pirmuoju atveju laidavimo klausimo išsprendimas nesudaro ypatingų sunkumų, todėl jo čia nė nenagrinėsime. Paviršutiniškai žiūrint daug blogiau yra tais atvejais, kada šarvuočius lydi ir jų veikimą papildo bei laiduoja raitas patrulis. Prisiminus šarvuočių vidutinį greitį ir palyginus su raito patrulio žygio greičiu, atrodo, kad koks nors bendradarbiavimas labai sunkiai įmanomas, arba ir visai negalimas, jei norime visiškai išnaudoti šarvuočių judrumą ir galutinai nenuvaryti arklių.

Kad tokio bendradarbiavimo pasiektumėm, šarvuočiams visada reikia duoti labai tikslus uždavinius, bet, žinoma, nesikišti į jų atlikimo smulkmenas. Jiems duodami uždaviniai turi paliesti šiuos klausimus:

- a) ką šarvuočiai turi veikti?
- b) ką tuo metu veiks žvalgomasis dalinys?
- c) kaip šarvuočiai palaikys su žvalg. daliniu ryšį?
- d) kas veikti uždavinį atlikus?

Šarvuočius lydys patrulis, kad iš tikro laidavimo ir bendradarbiavimo uždavinius tinkamai galėtų atlikti, neturi būti nei laiko nei ploto prasme surištas su žvalgomuoju daliniu, ypač tais atvejais, kada šarvuočiai siunčiami į didesnius atstumus. Toksai patrulis, eidamas šarvuočių veikimo kryptimi, turės laiduoti jų veikimą tokiuose vietovės ruožuose, kur jų veikimui gali grėsti priešo pavojus (dengta ir išraižyta nelygumais) ir papildyti šarvuočių žvalgymą, išsiunčiant žvalgus į tokias vietas, kurių šarvuočiai negali pasiekti (prieiti).

Suprantama, kad tai nėra idealus būdas laiduoti šarvuočių veikimą, norint visiškai išnaudoti jų judrumo savumus. Daug geriau šie savumai išnaudojami ir jų veikimo saugumas laiduojamas, kada galima arklius pakeisti sunkvežimiais. Bet, turint galvoje, kad ir šarvuočiai turi eiti šuoliais (nuo vienos sekimo ribos iki kitos), kad dėl mažo matymo akiračio tie šuoliai maži, o kiekvienam tokiame sustojime šarvuočių viršininkui tenka žvalgytis ir nustatyti kitą ribą, — jų greitis žymiai sumažėja. Pagaliau ir patys šarvuočiai, turėdami pakankamai stiprių ugnies priemonių bei paremdami vienas kitą savo ugnimi, tam tikrą laiką gali apsieiti be pašalinės paspirties. Taigi, galų gale, išeis, kad raitasis patrulis reikiant visada laiku sugebės šarvuočius paremti.

Čia bus paranku prisiminti ir tokio šarvuočių lydintio patrulio priklausomybės klausimas. Praktikoje šis klausimas, paprastai, išsprendžiamas ta prasme, kad, kol šie daliniai vienas kitam nereikalingi, veikia

atskirai, kiti kitam nepriklausydami, bet, kai tik toks patrulis sueina su šarvuočiais į kontaktą, juos prisiveja, automatiškai jis pereina šarvuočių viršininko valdžion. Ryšys tarp jų palaikomas motociklu, kurių visada yra šarvuočių dalinyje, rečiau — raitais pasiuntiniais, kuriems tenka veikti labai sunkiose sąlygose.

Antras šarvuočių panaudojimo būdas, t. y. kada jie paliekami prie žvalgomąjo dalinio, kad vėliau juos panaudotų kautynėse, paaiškės iš puolimo ir žygio nagrinėjimo.

(B. d.)

Karys degančiam teatre

Pilna kino teatro salė žmonių: vyrų, moterų ir vaikų. Visi žiūri į ekraną. Ten slenka vaizdai. Įvairūs. Visi juos seka. Atsidėję. Tik —

Pasklinda salėje kartus dūmų kvapas.

— Dega! kažin kas sušunka.

Visi nutraukia žvilgsnius nuo ekrano. Metasi prie išėjimo. Grūdasi pro kitas kitą. Visi, visi!...

Galingesni prasiveržia. Silpnesni lieka parblokti.

Pagaliau, durys užsikemša. Rėkia, šaukia visi:

— Gelbėkit, dega!...

Vyrai su žalsvomis milinėmis stovi salės krašte. Jie nesiveržia prie išėjimo. Kodėl? Ar jie negali?... Gali! Jų raumenys tikriausiai praskintų kelią, tačiau, jie žino, kad pirma vieta reikia silpnesniems užleisti! Patiems laukti galo nenustojant vilties. Jie — kariai!

*

Stoty daug žmonių. Su pundais ir ryšuliais rankose.

Seni, jauni...

Traukinys rengiasi išeiti.

— Į vietas! — sušunka konduktorius.

Ir... grūdasi minia link traukinio, lyg pašėlusi. Lenda, lipo pro kitas kitą. Stumdosi.

Argi traukinys jiems vietos pritrūks?... Argi traukinys nepakankamai ilgai stovės?... Ne! Tai ko jie taip skuba, grūdasi?...

Pagaliau visi sulipa į traukinį. Paskutinės silpnosios moterėlės kraustosi. Ir štai paskui vieną moterį eina žvalus karys ir neša jos ryšulį. Padeda įlipti. Kas gi šiam kariui toji moteris? Gal motina? Gal šiaip giminiotė? Ne! Net nepažįstama! Jis jai padeda todėl, kad ji silpna. Jis — karys!

*

Vienas X pėstininkų pulko karys buvo atostogose. Vieną vakarą jis su keliais savo draugais sugavo vagį. Kaimyno klėtyje.

Kaimo vyrai apstojo „svečią“ ir pradėjo tartis, kas su juo daryti.

— Duot, vyrai, jį! — sušuko vienas.

— Duot gyvatei! — sušuko kitas ir kirto vagiui į žandą.

Trečias vėl. Įsiuto visi.

Čia prabilo minėtas karys:

— Nelieskite, vyrai, jo! — sužairavo jo akys, — pakinkykite arklių ir policininką parvežkite; bus teismas ir ten jis gaus!... Mes jo liesti negalime!...

Vyrai nuleido rankas.

— Tavo tiesa... bus teismas... — murmėjo jie.

Jonas Šiožinys



Laiką naudokime darbu

Stebint karinio rengimo darbą, tenka pastebėti, kad praktiškai jis nevisur suteikia reikiamos naudos. Pavyzdžiai tokie. Keletą metų gimnazijoje mokinęs jaunas vyras karinio rengimo dalykų ir baigęs gimnaziją, eina atlikti karo tarnybos. Jau pirmosios karo tarnybos dienos tokiam jaunuoliui neatrodo kažin kokia keistenybe ar siaubu. Kiekvienas kariuomenėje turi pereiti naujokų apmokymą. Gimnaziją baigusiam vyrui vieninis mokymas ir statutai turėtų būti lengvi ir toks inteligentas karys viršininkams turėtų būti lyg koku instruktorium, pagalbininku. Dabargi pasirodo, kad gimnazijoje netinkamai sunaudotas kariniam rengimui skirtas laikas kariuomenėje jokios pagalbos ir lengvatų neteikia.

Aukštesniasias mokyklas baigęs jaunimas daugiausia tarnauja sutrumpintą, vieno metų, karo tarnybą Karo Mokykloj, kur pereina kariūnui-aspirantui skirtą kursą ir tampa atsargos karininku. Todėl aukštesnėse mokyklose įvestas karinio rengimo mokslas vyrams atstovauja lyg eilinio kareivio tarnybą. Todėl gimnazijoje mokomos kariškos elementarinės žinios turi būti žinomos ir tinkamai sunaudotos. Juk Karo Mokykloj iš pagrindų išeiti ir eilinio kareivio ir karininko apmokymas per vienus metus nėra taip lengva.

Kadangi gimnazijose tiek skirto laiko sunaudojama nevisuomet naudingai ir praktiškai, todėl tuo reikalu daugiau reikia susidomėti.

Kai kurie moksleiviai mano, kad karinis rengimas mokykloj yra kažin koks „militarizaciojs“ padaras ir taip „ideališkai“ manantieji dažnai į skirtas pamokas mažai dėmesio tekreipia. Kiti kartais pamokų vengia, kaip „neprivalomo“ dalyko. Bendras nesidomėjimas, nenuoširdus atsidavimas, neižvelgimas savosios ateities ir kiti panašūs dalykai verčia skirtą laiką leisti niekais.

Reikia pažymėti, kad ir patys instruktoriai nevienodai tą dalyką dėsto ir nesuįdomina jaunuolių. Ligi šiol dažnai moksleiviams buvo patiekama teoriškų žinių. Aiškinimai, statutai ir lentose braižymas. O teorijos kaip tik moksleiviams iš kitų mokslo dalykų jau nusibodę. Reikia kuo daugiausia, jei tik leidžia oro sąlygos, tiekti kariškas žinias praktiškai. Praktika ir užsiėmimai lauke moksleiviams dešimteriopai suteikia daugiau naudos ir žinios atminty geriau išsilaiko.

J. Girenis

ISTEIGS MOKSLEIVIŲ PRIEŠCHEMINĖS APSAUGOS BŪRELĮ

Paskiausiai Raseinių gimnazijos inspektorius supažindino vyresniųjų klasių mokinius su nuodingomis dujomis. Kilo sumanymas įsteigti priešcheminės apsaugos būrelį, į kurį galėtų įsirašyti norintieji mokiniai.

Šį sumanymą mokiniai priėmė didžiausiu susidomėjimu.

Šventaras

SUTVARKYTAS „KARIO“ SKAITYMAS

Šiaulių valdžios berniukų gimnazijoje iki šiol „Kario“ skaitymas nebuvo tinkamai sutvarkytas. Į gimnaziją pareina „Kario“ 8 egz., tačiau moksleiviai retai kada naują „Kari“ sučiupdavo. Mat, „vikresnieji“ klasės vyrukai mokėdavo taip sutvarkyti, kad skiriamas klasei egzempliorius (kiekvienai klasei po 1 egz.) nevisada kiekvienam tekdavo perskaityti. Mat, sučiupę parsinešdavo namo, o kiti taip ir negaudavo pasi skaityti.

Per karinio rengimo pamoką kažkaip leitenantas užklauso mus, ar mes mėgstame „Kari“ ir kas nori išsirašyti karių kalendorių. Visi surikom: — „Kari“ mėgstam, bet negaunam jo perskaityti! O kalendorių norėtumėm išsirašyti, tik kažin kokia jo kaina?

Leitenantas nusišypsojo. — Karių kalendorius kainuoja tik 1 litą. Kas norėtų, tai prašau sudaryti sąrašą norinčių ir aš pasiųsiu jį į spaudos ir švietimo skyrių.

Nustebę kalendoriaus pigumu, visi, beveik, užsirašėm.

O „Kario“ skaitymo reikalą taip išsprendėm: leitenantas paskyrė iš abiejų klasių (lotynų ir komercijos) po vieną mokinį, kurie žiūrėtų, kad „Karys“ tektų kiekvienam pasiskaityti, ir tuo būdu nebūtų skriaudos. Ir, žinote, esam patenkinti. Bent kartą galėsime tvarkingai „Kari“ perskaityti nuo pradžios iki galo.

Baugas-Tinavičius

JAU VISI PAMĖGO KARO MOKSLĄ

Šiais metais Marijampolės Marijonų gimnazijos aukštesniųjų klasių moksleiviai labai susidomėję karo mokslu. Net ir tie, kurie anksčiau į tai nekreipė dėmesio, dabar su pamėgimu studijuoja statutus.

Šeštoji klasė labai pamėgusi šaudymą. Kai tik karinio rengimo instruktorius nusiveda į kareivines, tai tuoj prašome, kad duotų pašaudyti. Leidus, nubėgame į pulko krautuvę ir, nusipirkę šovinių—šratų, šaudome. Septintoji klasė prieš Kalėdas baigė studijuoti lengvąjį kulkosvaidį. Gavo iš jo ir pašaudyti. Penktoji ir aštuntoji klasė taip pat studijuoja uoliai karo mokslą.

J. T.

V KLASĖ SUSIPAŽISTA SU GINKLAIS

Raseinių gimnazijoje šiemet, po Naujų Metų, V klasė mokėsi vartoti ginklus. Mokiniai tuo domisi, nes kai kurie dar nemokėjo vartoti ginklo.

Pereitą pavasarį VI, VII ir VIII klasės atliko už miesto šaudymus, kuriuos prižiūrėjo karinio parengimo instruktorius ir kiti karininkai. Tokius šaudymus žadama ir šiemet surengti.

Šventaras

KARO MOKSLAS UNIVERSITETUOSE

Visų svarbesniųjų valstybių universitetuose dėstomas karo mokslas. Prancūzijos, Italijos ir Lenkijos universitetai rengia atsargos karininkus, 2. Amerikos ir Anglijos universitetai — atsargos puskarininkus. Amerikos universitetuose sudaryti kariški fakultetai su dėstytojais — karininkais. Vasarą studentai stovyklauja. Žiemą universitete per savaitę būna 5 pamokos (3 — teorijos, 2 — praktikos). Per pirmus metus išeinamas eilinio mokymas, per antruosius — puskarininkio. Gabesnieji studentai mokomi dar du metus: pirmais — viršilos kursą, antrais — atsargos jaun. leitenanto kursą. Vasaros stovyklose mokoma 6 savaites; į stovyklas siunčiami tik gabesnieji studentai.

STUDENTŲ BATALIONAI

Italijoje visi universitetų ir kitų aukštųjų mokyklų studentai, kurie dar nėra tarnavę kariuomenėje, turi įstoti į studentų batalioną arba studentų miliciją. Batalionuose pirmais metais italų studentai parengiami į puskarininkius, antrais — į jaunesn. karininkus. Žiemą studentai mokomi universitetuose, vasarą jiems surengiami kursai prie atsargos karininkų mokyklų.

Pabaltijo sportinės aviacijos rungtynės

1934 m. įvyko keli dideli tarptautiniai aviacijos paradai—1934 m. Challenge rungtynės, Gordon-Benetto taurės balonų rungtynės, didysis perskridimas Londonas — Melburnas.

Šios rungtynės davė neabejotinų aviacijos technikos pergalių ir nepaprastų rezultatų. Šiandien niekam nepaslapstis, kad aviacija tiek sportinė, tiek karo ir civilinio susisiekimo, atsisotusi ant tokio kelio ir eina jos tobulėjimas tokiu tempu, kad pasaulio ateitis beveik išimtinai koncentruosis avio raidoj.

Tarptautinės rungtynės rengia tai viena, tai kita šalis. Šiemet lenkai, pavyzdžiui, surengė net dvi didelio masto rungtynes: aplink Europą sportinių lėktuvų skridimą ir Gordon-Benetto balonų rungtynes.

Lietuva aviacijoje nepaskutinėje vietoje. Mūsų lėktuvai ir lakūnai plačiai žinomi pasaulyje. Jaunų aviacijos pajėgų atlikti pirmieji platesnio masto žygiai (Didvyrių Dariaus—Girėno; eskadrilės 10.000 km skridimas, nesugaištant nei vienos minutės, nei vieno defekto savo darbo lėktuvuose!) atkreipė užsienio akis į mus.

Lietuviai gali skraidyti!..

Kyla klausimas, kodėl gi mes negalime savo žmonėmis ir priemonėmis pasirodyti ir tarptautinio masto rungtynėse ar bent iš Lietuvos surengti tokias rungtynes. Tuoju turime susidurti su lėšomis. Pav., lenkams 1934 m. tarptautinės sportinės lenktynės aplink Europą surengti kainuoja per 1.000.000 zlotų, taigi visai graži suma. Mums tokią sumą išmesti negalima.

Tačiau jau yra Kaune iškilęs originalus ir visai realiai įvykdomas sumanymas surengti tarptautinės Pabaltijo šalių sportinės aviacijos rungtynes.

Laikiną projektą tonis rungtynėms sudarė mūsų civilinių lakūnų grupė ir įteikė Lietuvos Aero Klūbui. Kiek girdėti, tos rungtynės 1935 m. turi pritarimo, bent principiniai, ir iš mūsų kaimynų aero klūbų pusės.

Dėl naujoviško, pirmą kartą tarp broliškų tautų numatomo aviacinio rungtyniavimo, „Kario“ skaitytojams galime patiekti svarbesnį rungtynių planą.

Rungtynių tikslas suartinti per rungtyniavimą Pabaltijo kraštų: Lietuvos, Latvijos, Estijos lakūnus—sportininkus ir skatinti šių kraštų visuomenę remti ir kreipti didesnio dėmesio aviacijai.

Rungtynių rengimas numatomas kasmet gegužės—birželio m. pradedant 1935 m. Jas rengia kiekvieno krašto aviacijos sportą remianti draugija, sąjunga ar aero klūbas. Rengimo eilė nustatoma burtų keliu.

Rungtynėse gali dalyvauti visų trijų kraštų lakūnai, lėktuvų savininkai ir organizacijų lakūnai, turintieji F.A.I. (Tarptautinės Aeronautikos Federacijos) piloto pažymėjimus. Lėktuvų motorų galingumas negali viršyti 140 arklio jėgų.

Dalyviai registruojasi savo krašto aviacijos organizacijoje, kuri apie tai praneša rengėjui. Kiekvienas dalyvis įmoka po 5 anglų svarus (apie 150 lt.).

Iš lakūno dalyvio reikalaujama: lėktuvo dokumentai, jo techninio tinkamumo pažymėjimas, duotas Susisiekimo Ministerijos. Jei dokumentas neatitinka aparato konstrukcijai, tai pakanka to krašto oro ministerijos sertifikato, piloto brevet, licenzo kiekvieniems metams (F. A. I.), pasižadėjimo, kad dalyvauja savo atsakingumu.

Visų kraštų dalyviams sportinės aviacijos organizacijos sudeda lygiomis dalimis šios vertės laimėtojams prizus: I—750 anglų svarų, II—500 ir III—250. Kiekvienais metais sudaromas prizų fondas, kurį globoja rengėjas.

Rungtynių turinys. Kiekvienų metų rungtynės susideda iš 1) skridimo į aukštį, 2) skridimo uždaru ratu, 3) perskridimo, 4) maksimalaus (didžiausio) greičio matavimo, 5) tūpimo greičio matavimo ir 6) aukštojo piloto žaidimo rungtynių.

Visų rungtynių dalių išdavos matuojamos taškais. Teisėjų komisija, kuri nustato taškų skaičių, sudaryta iš visų trijų kraštų atstovų.

Perskridimas nustatomas pastoviu maršrutu: Ryga — Klaipėda — Kaunas — Utena — Rėskė — Pečioris — Terbutas — Narva — Talinas — Hapsala — Ventspilis — Ryga. Kiekvienais metais starto ir finišo vieta (dalyviai pakyla ir grįžta) to krašto rengėjų sostinėje.

Didžiausias greičumas matuojamas nuo 120 km per val. Už kiekvieną km dalyvis gauna po 1 tašką. Matavimas atliekamas skrendant trikampiu 40 km perimetro. Per kontrolės punktus galima skristi ne aukščiau 150 m ir ne žemiau 50.

Tūpimas atliekamas 50 m rate. Kiekvienas dalyvis turi nutūpti ir kuo mažiau išėiti iš rato.

Valstybės išdavimo bylos eiga

Po dviejų savaitių pertraukos, kariuomenės teismas sausio 21 d. vėl pradėjo nagrinėti valstybės išdavimo bylą.

Pirmiausia buvo klausiami Jesučio nužudymo liudytojai, kurie turėjo išaiškinti visas nužudymo aplinkybes ir nustatyti žudikus. Iš šių liudytojų paminėtini Viegratz, Kraenner, Perteit ir Papartys.

Visų didžiausio dėmesio sukėlė liudytojas teismo tardytojas K. Budrevičius. K. Budrevičius, teisingumo ministerio įsakymu, pernai buvo nuvykęs į Klaipėdos kraštą Jesučio nužudymo išaiškinti. Teisme jis pareiškė, kad visi jo tardytieji liudytojai ir kaltinamieji Jesučio nužudymu patys yra viską taip parodę, kaip surašyta tardymo protokoluose. Budrevičius, tarp kitko, pareiškė, kad Jesučio lavonas buvo rastas ne ten ir ne taip, kaip buvo užprotokolavusi Klaipėdos krašto kriminalinė policija. Pažymėtina, kad K. Budrevičius teisme labai tiksliai papasakojo, ką jo tardytieji asmenys pereinant vasarą buvo pareiškę. Tardoma Jesutienė jam buvo sakiusi, kad net vaikai Klaipėdos mokykloje prikašiodavę jos sūnui, kad Jesutis esąs išdavikas.

Sausio 25 d. paskelbė teismui savo motyvuotą nuomonę dėl Jesučio mirties medicinos daktarai ekspertai: dr. med. plk. Oželis, dr. med. prof. Parčevskis, dr. med. Kirvitzki, dr. Schlimm ir dr. Endrulat. Jų visų nuomonė yra labai vieninga. Jie pareiškė, kad Jesučio lavono skrodimas nedavė tų duomenų, pagal kuriuos būtų galima pasakyti, kad jis prigėrė. Prigėrimo simptomų nebūna, kada individas, pasineriant į vandenį, jau yra miręs arba yra tariamos mirties būklėje. Jesučio mirties priežastimi galėjo būti širdies šokas (paralyžius), uždarant mechaniniu būdu nosies ir burnos angas arba suspaužiant kaklo indus bei nervus.

Dar keletą klausimų raštu ir žodžiu ekspertams buvo davęs teisiamejų gynėjas iš susitarimo adv. Lichtenšteinas. Tačiau ir čia ekspertai tą patį pareiškė. Teisiamasis dr. Neumann anksčiau buvo prašęs teismo jam leisti klausinėti ekspertus. Teismas leido. Tačiau, išgirdęs tokią vieningą ekspertų nuomonę dėl Jesučio nužudymo, dr. Neumann tik galvą ranka pasirėmė, nervinosi ir nė vieno klausimo nepateikė.

Ekspertų pareiškimais baigtas liudytojų apklausinėjimas dėl Jesučio nužudymo. Dabar teismas apklausinėja kitus bylos liudytojus. Jų apklausti dar reikia apie 350.

Teismo posėdyje paaikšėjo jau seniau girdėtos kalbos, kad liudytojams iš šalies daroma tam tikra įtaka, kad jie vengtų liudyti teisiamejų nenaudai. Teisiamasis Kubbutat, kuris yra laisvas ir teisme atvirai papasakojo apie šilutės smogiamųjų būrių slaptą veikimą, dabar teisme pareiškė sensacingą pranešimą, kad teisiamieji: adv. L. Boetcher (liūdnai pagarsėjusio direktorijos pirmininko sūnus), Gronenberg ir Eicke jam prikašioję dėl jo prisipažinimo ir mokę, kad jis turįs nuslėpti teisybę. Priešingai, jis būsiąs sumuštas ar net „bus užpūstas gyvenimo žiburys“. Kai Kubbutat sugrįžęs namo, tai visoje apylinkėje jis buvęs apšauktas išdaviku. Plačiai buvę kalbama apie jo nužudymą. Remdamasis šiais grasinimais, teisiamasis Kubbutat prašė teismą apsaugoti jį nuo galimų pasikėsinimų. Teismas šiuos Kubbutato pareiškimus priėmė dėmesin ir nutarė visiems trims pakeisti kardomąją priemonę areštu. Užėjus kalbai apie Boetcherio suėmimą, šis skubiai kažin ką slaptai perdavė kitame suole sėdinčiam teisiamajam adv. Borchertui. Teismo rūmų sargyba tučtuojau jį iškrėtė. Paaikšėjo, kad Borchertui buvo perduoti keli tūkstančiai litų ir įvairūs rašteliai, iš kurių matyti, kad esantieji laisvėje teisiamieji iš kažin kokių slaptų sumų yra duosniai šelpiami. Šis įvykis tiriamas visu stropumu.

Teisme taip pat paaikšėjo, kad žymi dalis teisiamejų moka lietuviškai, bet jie visą laiką kalbėjo tik vokiškai, tuo demonstruodami savo vokiškumą. Teismo pirmininkas visiems teisiamiesiems, mokantiems lietuviškai, atėmė vertėjus.

Aukštą pilotažą turi atlikti visi dalyviai be navigatorių. Figūrų negalima atlikinėti žemiau 200 metrų. Dalyvis per 10 min. turi atlikti 5 nustatytas figūras.

Rengėjai rūpinsis meteorologinių žinių teikimu ir aprūpina dalyvius aerodromuose degama, tepama medžiaga.

Iš dalyvių reikalaujama sportinio solidarumo konkurentų atžvilgiu ir klausyti be pasipriešinimų jūrų komisijos nurodymų.

Kaip matyti, rungtynės įdomios. Jei bendros aplinkybės leis jas rengti, šiemet Lietuva, be abejo, kaip šios idėjos kūrėja, turės garbės pirmutinę tokias rungtynes surengti. O mūsų lakūnų laimėjimas jose — nepaskutinė vietoj. Do

KARIUOMENĖS GYVENIMAS



Ats. j. ltn. J. H. Čerkesas



Sav. kūrėjas Petras Lelys

A.A. ATS. J. LTN. J. H. ČERKESAS

Sausio 18 d. visai nelauktai ir netikėtai Alytuje mirė tik pradėjęs ten eiti gimnazijoje kūno kultūros mokytojo pareigas Vytauto Didžiojo universiteto studentas technikas ats. j. ltn. Henrikas Čerkesas. Jis nusišaldęs susirgo gripu, o po to, vos vieną dieną tesirgęs smegenų uždegimu, staiga mirė.

A.a. ats. j. ltn. J. H. Čerkesas gimęs 1912 m. gegužės 4 d. Ukmergėje. Gimnazijos mokslus baigęs Panevėžyje. 1931 m. įstojo Pirmojo Lietuvos Prezidento Karo Mokyklon ir baigė septintąją kariūnų-aspirantų laidą. 1932 m. rudenį velionis pradėjo studijuoti technikos mokslus Vytauto Didžiojo universiteto technikos fakulteto.

Velionį pažinusieji jį atmena kaip nuoširdų, draugišką žmogų. Jis iš pat jaunų dienų buvo aktyvus organizacinio jaunimo darbininkas. Ypač visuomet su noru dirbo skautų sąjungoje, daugiausia tarp jūrų skautų, buvo Lietuvos skautų s-gos vyriausio skautų štabo bendradarbis, skautininkas.

Taip pat velionis yra vienas iš pirmųjų V. D. universiteto studentų atsargos karininkų „Ramonės“ korporacijos kūrėjų, buvo aktyvus jos narys, senioras.

A. a. J. H. Čerkesas jau buvo suspėjęs gražiai pasireikšti ir kaip meno žmogus: turėjo didelių gabumų piešti ir t. t. Būdamas kariūnu-aspirantu jis buvo ir mūsų laikraščio „Kario“ bendradarbis, yra piešęs jam viršelių. Be to, jo pieštų viršelių ir paveikslų yra dėjęsi ir kita bendroji spauda: „Akademikas“, „Skautų Aidas“, „Kūno Kultūra ir Sveikata“ ir t. t.

Velionis turėjo ir poetinių gabumų. Jis yra garsios mūsų kariuomenėje „Poligono svajonės“ (tango) autorius.

A. a. velionis iškilmingai palaidotas Panevėžyje. Vežant jo palaikus per Kauną, jam atidavė paskutinę pagarbą draugai — atsargos karininkų „Ramonės“ korporacija ir skautų aukštoji vadovybė su vyriausiu skautininku plk. J. Šarausku priešakyje.

Laidotuvėse taip pat dalyvavo didelė žmonių minia: skautų, atsargos karininkų korporantų ir t. t. Grojo 4 p. L. K. Mindaugo pulko orkestras.

Pasakyta daug jautrių atsisveikinimo kalbų.

Naujasis kapas apdengtas gyvomis gėlėmis ir vainikais.

Ats. j. ltn. J. Leonavičius

A. A. SAVANORIS KŪRĖJAS PETRAS LELYS

Sausio 15 d. Toliūnų dvare, Pušaloto valsč., Panevėžio apskr. plaučių uždegimu mirė savanoris kūrėjas Petras Lelys, 42 metų amžiaus. Velionis gimė 1893 m. liepos mėn. Naujūku kaime, Pasvalio valsč., Biržų apskr. 1914 m. buvo mobilizuotas į rusų kariuomenę ir po kiek laiko pateko į austrų nelaisvę. 1919 m. sausio 29 d. grįžęs iš nelaisvės, tą patį dieną (vos pabuvęs kelias dienas namuose) vasario 3 d. stojo savanoriu į mūsų kariuomenę, į 1 pėst. pulką, ir dalyvavo kautynėse su bolševikais ties Alytumi. Kautynėse buvo sunkiai su-

žeistas į koją (kulka perėjo per blauzdikaulio vidurį). Neilgai tegulėjęs ligoninėje, grįžo su neužgijusia žaizda į pulką ir, negalėdamas būti rikiuotėje, prašėsi priimti jį kurpiam, kol pasveiks, kada, jo žodžiais, vėl galės eiti kautis. Per visą savo tarnybos laiką pulke Lelys visada ir viskuom buvo patenkintas. Po kovų 1921 metais grįžo į namus. 1922 m. Toliūnų dvare, kaip savanoris, gavo žemės sklypą, kurį pavyzdingai įsikūrė. Per savo trumpą, bet pavyzdingą amžių susitaupė nemažą turto, pasistatė trobesius ir savo sūnų leidžia mokytis į gimnaziją.

Ilsėkis ramiai laisvojoje žemėje, kurią ginklu gynėi!

ALGIRDININKŲ ŠVIETIMAS

2 pėst. D. L. K. Algirdo pulko vadovybė kiek galėdama stengiasi ne tik karius išauklėti gerais tėvynės gynėjais, bet žiūrėti pakelti ir jų bendrą išsilavinimą.

Pulko kariai šviečiami ir lavinami rengiant jiems įvairių sukaktuvių ir minėjimų proga paskaitas, išrašant laikraščius bei žurnalus. Kariai vedami labai geromis sąlygomis į teatrą ir įdomesnius kino seansus, rengiamos ekskursijos į muziejus ir įdomesnes vietas.

Svarbiausia algirdininkų švietimo įstaiga — pulko skaitykla ir biblioteka.

Pulko skaitykla randasi dviejose erdviose salėse, kur kariai kasdien atliekamu laiku skaito laikraščius ir žurnalus. Laikraščius kariai mėgsta.

Pulko karių biblioteka randasi prie skaityklos. Dabar bibliotekoje yra 2.190 knygų. Visos knygos įrištos. Bibliotekoje paskutinio penkmečio leidinių, būtent nuo 1930 V. D. M. imamai, yra 365 knygos. Biblioteka išaugo iš gautų ir supirktų knygų.

Į biblioteką išrašyta daug laikraščių ir žurnalų, kurie metų gale įrišami.

1934 m. biblioteka turėjo skaitytojų: karininkų 15, viršelių 10, liktinių puskarininkų 27 ir apie 480 eilinių.

Darbo dienomis biblioteka veikia 4 val., šventadieniais 2 val. Per dieną kariais išduodama lig 35 knygų.

Skaitytojai eiliniai kariai išsilavinimo atžvilgiu: savamokslių 16 skaitytojų, lankusių, bet nebaigusių pradžios mokyklą 57 sk., baigusių pradžios mokyklą 229 skaitytojai, baigusių gimnazijos 1—3 klases 62, baigusių 4—7 klases 94 sk., 8 klases 17 sk., studentų ir 3 baigusių aukštąjį mokslą 3 sk.

Skaitytojų užsiėmimas prieš atvykimą atlikti karinės pareigos: žemdirbių 225, amatininkų 119, įstaigų, įmonių tarnautojų ir valdininkų 53, moksleivių 48 ir darbininkų 35.

Daugiausia domisi beletristika ir istorija. Beletristikos daugiausia skaito nuotykių romanus. Tiesa, karių bendram išsilavinimui kylant, bibliotekoje daugiau reikalaujama ir moksliškų populiarių knygų, bet šios rūšies knygų bibliotekoje nedaug. Aplamai, karių pamėgimas skaityti vis didėja.

Pažvelgus į aukščiau duotus duomenis, pasirodo, jog pulkas švietimo srityje atlieka didelį kultūrinį darbą pratinant karius pamėgti laikraščius ir knygas. Turint galvoj, jog didžioji dalis skaitytojų iš sodžiaus, kurie iki karinės pareigos atlikimo buvo nepratę prie knygos, čia daugiau ar mažiau knygas pamėgs.

Tenka pabrėžti, jog bibliotekininkas gali turėti didelės įtakos skaitytojams, jiems pasirenkant knygas, gerai pažįstas savo biblioteką ir sugebą suprasti skaitytojų psichologiją. Toks bibliotekininkas gali bibliotekos ribose praplatinti ir pajvairinti tarp skaitytojų knygų skaitymą, ir galėtų dalyje turėti skaitytojų maksimumą. Čia būtina sąlyga, kad bibliotekininkas būtų liktinis, nes būtinosios tarnybos kariui sunku per trumpą tarnybos laiką su skaitytojais ir pačia biblioteka gerai susipažinti.

Jonas Kęsg

MOKOMĖS DAINUOTI

Karo aviacijos liktiniai puskarininkiai sumanė mokytis dainuoti. Tam reikalui yra nusamdytas dainavimo mokytojas. Vakaraus atliekamos dainavimo repeticijos. Į chorą įsirašė keliasdešimt liktinių puskarininkų.

Pažymėtina, kad į chorą neįsirašė nė vienas liktinis puskarininkis—lakūnas.

1 P. P. LIKTINIŲ PUSKARININKIŲ TAKTIŠKI PRATIMAI

Sausio 22 d. liktiniai puskarininkiai atliko pratimą „Būrys puolant miške“. Svarbiausias šio pratimo uždavinys — orientavimasis ir krypties išlaikymas miške. Priešas, mūsų žvalgų pranešimu, buvo pasitraukęs miško gilumon. Mūsų būrys puolė mišku stengdamasis priešą nustumti.

Šis pratimas pavyko gana gerai, nes nuo duoto punkto buvo nukrypta tik 10 m ir su priešą susikauta žvalgų nurodytoje vietoje.

Iki sausio 22 d. taktiškų pratimų, būrio sudėty, atlikome 6 ir dar nemažai tikimės atlikti.

PIRMIEJI JAUNŲJŲ KAREIVIŲ ŠAUDYMAI

Sausio 22—26 d. 1 pėst. pulko jaunieji kareiviai atliko pirmąjį papildomąjį šaudymo pratimą iš šautuvų. Šis pratimas pirmas ir kaip bandomasis patikrinti jaunųjų kareivių šūvio paleidimą davė gerų šaudymo rezultatų. Matyti, kad jaun. kar. šaudymo srity nemaža išmoko.

Atliekant šį pratimą, geriausiai sušaudė: mokom. kp. j. k. Mikučionis Albinas, 3 kp. j. k. Ančius ir Guliošas, 9 kp. j. k. Vasiliauskas Vaclovas ir Žvirblis-Vrubliauskas Pranas. Kuopose įvykdžiusių sąlygas 96—100%. Virš. J. Jokūbaitis

ANALFABETA IŠTIRPO, LYG PAVASARĮ SNIEGAS

Iš 1934 m. gegužės mėn. 1 d. jaunų kareivių šaukimo 6 pėst. P. K. Margio pulkas turėjo 7% visiškų analfabetų ir 21% mokančių tik skaityti ir rašyti — mokykloje nebuvusių. Pabaigus kareivių apmokymą, dėtomis kuopų vadų bei komandų viršininkų pastangomis, visiškų analfabetų neliko nė vieno. Kareiviai — mokiniai buvo padalyti į dvi grupes: analfabetų ir mokančių skaityti ir rašyti. Moko karininkai liktinių puskarininkių ir geriau prasilavinusių kareivių padedami, prisilaikydami maždaug pradžios mokyklos programos.

O 1934 m. lapkričio mėn. 1 d. pašauktų jaunų kareivių buvo 12% analfabetų. Bet dabar visi su noru mokosi, kai kurie jau net mėgina laišką patys namiškiams parašyti. Kas namie būdami negalėjo išmokti nors kiek paskaityti ir parašyti, tai dabar, tarnaudami kariuomenėje, pasinaudoja proga ir važiuos į atsargą apsitrynę. Teisingai galvoja tie, kurie nori kariuomenėje tarnauti, nes patys mato, kad grįžę iš karo tarnybos draugai visai kiti žmonės.

P. Petkus

VYTAUTININKAI SU NORU IŠSIRAŠO KIŠENINIUS KARIO KALENDORIUS

Per švietimo pamokas švietimo vadovas pranešė, kad kiekvienas, kas tik nori, gali išsirašyti kišeninį kario kalendorių, kurį išleido Kar. Štabo Spaudos ir švietimo Skyrius. Kalendorius žymiai patobulintas, negu iki šiol, už tai ir kaina jo kiek brangesnė. Bet Spaudos ir švietimo Skyrius karius duoda nuolaidą, būtent, už vieną litą ir dar palengvintomis sąlygomis išsimokėtinai per du mėnesius. Paaškinus kalendoriaus sąlygas ir švietimo vadovui užklausus, kas norite išsirašyti, visi sutiko prašydami, kad tik greičiau atsiųstų šiuos kalendarius.

MECHANIKAI ATLIEKA PRAKTIKOS DARBUS

Kuriantis mūsų aviacijai, buvo priimami mechanikai įvairūs pasaulio perėjūnai, kurie šiame darbe šiek tiek nusimanė. Tačiau su svetimtaučiais dirbti buvo neįmanoma. Jiems rūpėjo ne Lietuvos gerovė, bet savo nauda bei svetimiams tarnauti.

Todėl buvo steigiami kas du trys metai 6—8 mėn. motoristų-mechanikų kursai. Per tokį trumpą laiką negalėdavo tapti vispusiškai tinkamais darbininkais-specialistais. Tik po kelių metų praktikos tapdavo tinkami.

Atsiradus krašte mokytų vyrų ir plečiantis karo aviacijai, atsirado reikalus turėti cenzuotų ir kvalifikuotų mechanikų. Pereitais metais prie karo aviacijos mokyklos tokie mechanikų kursai ir įsteigti.

Į kursus priimta savanoriais 18—20 m. amžiaus vyrai, tinkami aviacijos tarnybai ir baigę nemažiau 4 klases arba tolygų mokslą. Pagal nustatytą mokymo programą, kursai truks 3 metus: vieni metai teorijai ir du praktikos darbams.

Dabar mokiniai-mechanikai supažindinami su motorų tipais, jų dalimis, veikimu ir drauge atlieka praktikos darbus.

Būsimieji mechanikai turi būti stropūs, pastabūs, sąžiningi ir vispusiškai patikimi darbininkai-specialistai. Juk nuo tinkamo lėktuvo ir jo motoro prižiūrėjimo priklauso piloto gyvybė.

Virš. St. Čepulis

MATEME SASININKŲ IR NEUMANINKŲ BYLA

Sausio 25 d. vytautininkai buvo nuvesti į kino „Union“ salę, kur buvo rodoma Lietuvos kronika — sasininkų ir neumaninkų byla. Filmoje buvo parodytas kariuomenės teismo sąstatas, kaltinamieji, liudytojai, žurnalistai ir žiūrovai. Kariams kronika patiko, nes teko matyti vokietininkus, kurie norėjo atplėšti nuo Lietuvos Klaipėdą ir jos kraštą. Vėliau matėme filmą „Čerkėsai“ ir „Viktoras ir Viktorija“.

V. a. p. Grigoras

KAREIVIAI LABAI MĖGSTA LAUKO BĖGIMUS

Gedimininkai pamėgo labai įdomų sportą — „lauko bėgimas ir kliūčių nugalėjimas“. Bėgimai daromi tokiose vietose, kur yra tvorų, griovių, skardžių ir t. t. Šiuos bėgimus kareiviai labai mėgsta, nes čia ne ištisai bėgama, bet dažnai lipama, šokama, kopinama ir t. t. Tokie bėgimai lavina kareivio orientaciją, savarankiškumą ir moko greit sudaryti sprendimus. Nė viena sporto šaka nesukelia, tur būt, tokią gerą nuotaiką ir pasiryžimą, kaip sistematingai ir apgalvotai vedamas lauko bėgimas.

J. Itn. V. Urbutis

SKAITO IR DŽIAUGIASI „KARIO“

Raitininkai (Merkinės valsč.). Į šį kaimą pareina du egz. „Kario“, kuris čia yra labai jaunimo mėgiamas. Naujus „Kario“ numerius vienodu užsidegimu stvarsto pasiskaityti ir atsarginiai, ir būsimieji kariai, ir neturėjusieji laimės pažinti kareivinių gyvenimo. „Karys“ savo dailia išvaizda, paveikslais ir gražiais rašiniais kiekvienam suteikia gražią, kilnią nuotaiką. Ypatingai šių metų „Kario“ pirmais numeriais ir gražiu sieniniu kalendorium dzūkai labai patenkinti.

V. Gėlūtis

DAINAVIEČIAI IR ATSARGOJ KARIAIS PASILIEKA

Beveik visi Dainavos krašto atsarginiai—kariai aktyviai dalyvauja įvairiose vietos organizacijose. Bet daugiausia jie dalyvauja šaulių eilėse. Mat, kariuomenėje pripratę prie ginklo ir kariško mokslo, nenori su juo skirtis ir atsargoj būdami. Čia jie savo karišką išvaizdą, entuziastišką energiją pavilioja į šaulių eilės ir nekarius. Todėl čia taip ir gausingi šauliai. Paraduose, manevruose galima matyti šaulių eilėse žilagalvių senelių ir visai jaunų bernelių... Tai parodo, kad Dainavos dzūkai myli savo tėvynę ir pasirengę už ją kovoti. Be to, dainaviečiai ne tik patys, bet ir su savo mylimais žirgais visur dalyvauja. Atsargos raitininkai, kurių čia gana daug, nenori skirtis su žirgu. Pažymėtinas Merkinės raitelių šaulių būrys, kuris visur gražiai pasirodo.

V. Gėlūtis

GRAŽIAI DAINUOJA

4 ats. pėst. kuopos v-lės Alb. Aršvilo pastangomis, minima kuopa daug liaudies ir kariškų dainelių gražiai sudainuoja 3 ir 4 balsais.

KAREIVIŲ SVAJONĖS

Daug simpatijos įgijo karių tarpe sieninis kalendorius, kuris 1935 m. davė gana gražų, vertingą ir istorinį paveikslą. Daug ir gražių šūkių. Kitoje lapo pusėje galima rasti daug žinių apie mūsų kariuomenę. Kareiviai, kurie negali visiems metams išsirašyti „Kario“, negauna ir minimo vertingo priedo. Tie kareiviai labai norėtų įsigyti atskirai vieną kalendorių ir parvažiuavę į atsargą papuošti savo seklyčias. Bet nežinodami „Kario“ administracijos taisyklių ir kainos, nedrįsta į ją kreiptis. Manau, kad daugiau išspausdinus kalendorių ir paskyrus į knygynus pardavinėti, daug kas mielai pirktų.

San. pusk. M. Grinius

Administracijos prierašas: 1935 m. sieninį kario kalendorių atskirai pirkti galima. Vieno egz. kaina karius 65 ct. Siuntimas paštu 10 ct. Kiekvienas karys, atsiuntęs 75 ct., gaus sieninį karių kalendorių.

PIRMAS ŽYGIS

Sausio 23 d. 2 p. D.L.K. Algirdo pulko 3 kuopa išsirengė į pirmąjį žygį. Visus vėrė smalsumas sužinoti, kiek kilometrų ir kur eisim. Per pirmąjį poilsį paaškinio lėktuvų ir dujų pavojaus signalus. Pažygiavus kokį kilometrą, pasigirdo trumpų švilpukų. Tuojau visi suvirtome į griovius. Praėjus pavojui, vėl ilgos gretos linksmų vyrų žygiavo. Vėliau pasigirdo „dujų“ pavojus. Netrukus visiems išaugo juodi veidai su storom nosim ir didelėm akim. Roželių miške buvo 1½ val. poilsis. Pailsėję traukėme namo. Nors atlikome 24 km žygį, bet visų nuotaika buvo puiki.

Savanoris A



SUDARYTAS LENGV. ATLETIKOS KOMITETAS

Sausio 25 d. Kūno Kultūros Rūmuose buvusiame sporto klubų atstovų posėdy sudarytas lengv. atletikos komitetas. Posėdy pirmininkavo lengv. atletikos s-gos pirmininkas plk. lt. Kazitenas, kuris supažindino visus su naujai paskelbtomis „Vyriausybės žiniuose“ sporto organizacijų instrukcijomis bei dėsniais. Lengvosios atletikos komitetą sudaro 4 žmonės: lengvosios atletikos komiteto vadovas ir trys sporto klubų atstovai. Kadangi JSO ir Šaulių Sąjungos sporto klubai turi daugiausia skyrių ir narių visoje Lietuvoje, todėl K. K. Rūmų direktoriaus sutikimu šių klubų atstovų rinkti nereikėjo, nes juos atsiuntė patys klubai. Trečiasis atstovas teko rinkti iš likusių Kauno sporto klubų. Atsisakius iš šių pareigų senam šios srities veteranui p. Kudirkai, kuris dėl tarnybinių aplinkybių negali palikti, rimčiausi kandidatai liko p. Teišerskis ir Binkevičius. Išrinktuojų liko p. Teišerskis (L.F.L.S.), o p. Binkevičius pavaduotoju. Šie visi atstovai yra išrinkti net keturiems metams. Dabar lengvosios atletikos komitetą sudaro šie asmenys: vadovas lt. Keturakis, nariais ats. j. lt. Tumas (Šaulių S-ga), JSO Tamulynas ir Kauno klubų atstovas p. Teišerskis (L.F.L.S.). Po susirinkimo naujasis komitetas numatė provizorinę darbų tvarką 1935 m. lengv. atletikos sezonui.

Nutarta varyti smarki spaudos propaganda ir raginti įvairias įstaigas ir b-ves prisidėti prie parėmimo mūsų lengvaatletų dovanomis. Smulkesnė darbų tvarka bus vėliau nustatyta, nes dabar, nežinant kokios sumos bus gautos lengvosios atletikos s-gai, sunku daug ką pasakyti. Plk. lt. Kazitenas pasiūlymu nutarta turėti savo sporto informatorių, kuriuo būtų lengv. atletikos komiteto vadovas lt. Keturakis. Buvo labai aktualiai svarstomas lengvosios atletikos teisėjų kursų surengimo ir kolegijos sudarymo klausimas šiemis teisėjams. Tai bus nustatyta vėliau, nes dabar dar nėra lėšų.

K. K. RŪMAI — SPORTININKŲ CENTRAS

Kiekvieną dieną bemaž nuo 16 val. jau įvairios sporto organizacijos su įvairiausio amžiaus sportininkais tęsia savo mankštas. Didžioji salė daugiausia naudojama įvairiems žaidimams: krepšiasvydžiui, rankasvydžiui, kumščiasvydžiui ir tenisui. Čia komanda po komandos renka arba pralaimi pirmenybių taškus. Įrankių salėje užsiiminėja individualine mankšta daugiausia įvairių organizacijų lengvaatletai. Patogiai įrengtos salės ir tinkami dušai leidžia gerai treniruotis, o mažai interesuojančių sportu atkreipia dėmesio į šį sveikatos šaltinį, kurie irgi pradeda šia naudinga priemone naudotis.

A. S. K. lengvaatletus treniruos lt. Keturakis. Studentų lengvaatletų grupė, kuri rimtai rengiasi į pasaulinę studentų olimpiadą Budapešte, treneriu pakvieta taip pat lt. Keturakis. Pamokos prasidės vasario mėn. pirmomis dienomis.

LIETUVOS PASIUNTINYBĖ VAŠINGTONE DOMISI MŪSŲ LENGVAATLETAIS

Neseniai gautas raštas iš Lietuvos pasiuntinybės Vašingtone, kuri prašo lengv. atletikos s-gą atsiųsti geriausių mūsų lengvaatletų trumpas biografijas ir rezultatus. Atitinkamiems sportininkams apie tai jau pranešta. Tokių garbingųjų susidaro apie dešimt.

MŪSŲ S. TENISISTAI Į LONDONĄ

Vasario 8—15 d. d. Londone bus pasaulinės stalo teniso pirmenybės, į kurias vyksta ir Lietuvos valstybinė stalo teniso komanda, kurios sudėtis tokia: J. Remeikis, Dzindziliauskas (abu LFLS klubo), Nikolskis (JSO), Gerulaitis („Grandis“), Duškis (Makabi) ir B. Nasvytytė. Be specialių pasaulio pirmenybių, mūsų dalyviai dalyvaus ir taip vadin. Swaythling tarpvalstybiniam turnyre. Komandos vadovu paskirtas Julius Smetona, kuris su tenisistais kartu vyksta į Londoną.

ŽYDAI SPORTININKAI RENGIASI

Kaip žinom, kovo mėn. Tel-Avive (Palestinoje) įvyksta pasaulinė žydų sporto olimpiada, vadin. „Makabiada“, į kurią iš Lietuvos vyksta apie 200 sportininkų žydų. Šitai olimpiadai mūsų žydai rimtai rengiasi ir tikisi bent vienoj šakoje nugalėti kitų valstybių žydus. Pažymėtina, kad daug vilčių dedama žyminiam motociklistui F. Finbergui, kuris dalyvaus 3 dienų ir akrobatinėse varžytynėse.

PASIBAIGĖ PASAULINĖS LEDO RITULIO PIRMENYBĖS

Sausio m. 27 d. Davose (Šveicarija) vykusios pasaulinės ir Europos ledo ritulio pirmenybės pasibaigė. Europosmeisterio vardą su žymia laimės dalimi laimėjo Šveicarija. Pasaulinio meisterio vardą, kaip ir buvo manyta, laimėjo užtikrintai Kanada, antrą vietą Šveicarija (finale pralaimėjusi 2:4), III — Anglija, IV — Čekoslovakija, V — Švedija, VI — Austrija, Italija, Prancūzija ir t. t.

NAUJAS JACHTKLŪBO KOMANDORIUS

Senajam Jachtklūbo komandoriui J. Lapėnui atsisakius, sausio m. 27 d. klūbo nariai naujuoju komandorium išrinko inž. Visockį, kuris jau prieš 7 metus šias pareigas ėjo.



MELUOJA IR LENKAI

Apie vokiečių agitaciją prieš Lietuvą buvo rašyta „Kario“ Nr. 4. Neatsilieka nuo jų ir draugingi jiems lenkai. „Polska Zbrojna“ laikraščio korespondentas B-th, kuris, rodos, galėjo vietoje surinkti geresnį informaciją, rašo, kad Klaipėdoje prieš karą buvo 5—6% lietuvių! Apie mūsų „Maistą“ ir „Pienocentrą“, o taip pat „Lietūki“, kurie visi jau minėjo savo įsteigimo dešimtmetį, lenkų žurnalistas kalba kaip apie paškiausius atsiradusias organizacijas, kartu su „Verslu“ ir verslovininkų sąjunga įkurtas. O iki pr. metų, lenkų kariuomenės oficiozo žiniomis, „visa Lietuvos prekyba ir pramonė, pradedant nuo smulkių krautuvų iki fabričių (visai negausingų) ir eksporto, buvo žydų rankose“. Keistos žinios!

GEN. BERKIS APIE AUKLĖJIMĄ

Latvijos kariuomenės vadas gen. Berkis „Militarais Apskats“ žurnale rašo auklėjimo reikalais. Jis pabrėžia, kad gyvas pavyzdys — geriausia auklėjimo priemonė. Kiekvienam dar nuo kūdikystės dienų atmintyje lieka tai, kaip vienu ar kitu atveju pasielgė jo tėvai. Vaikai klausio tėvų pamokymų, tačiau didžiausio įspūdžio vaikams palieka tėvų elgesio, darbų ir gyvenimo pavyzdžiai. Tą pat tenka pasakyti ir apie mokyklinio amžiaus jaunimą, o ypač apie kariuomenę. Kareiviai seka savo viršininkų žodžius bei darbus. Vadas, kuris vienaip mokydamas, patsai kitaip elgsis, vargu ar bus valdinių gerbiamas. Karo metu vado asmuo turi lemiamos reikšmės. Tos dalys, kuriose vadai drauge su valdiniais pergyvena karo sunkumus ir pavojus, bus visada stiprios. Tokius vadus valdiniai gerbia ir su jais visada bus pasirengę siekti didvyriškų laimėjimų.

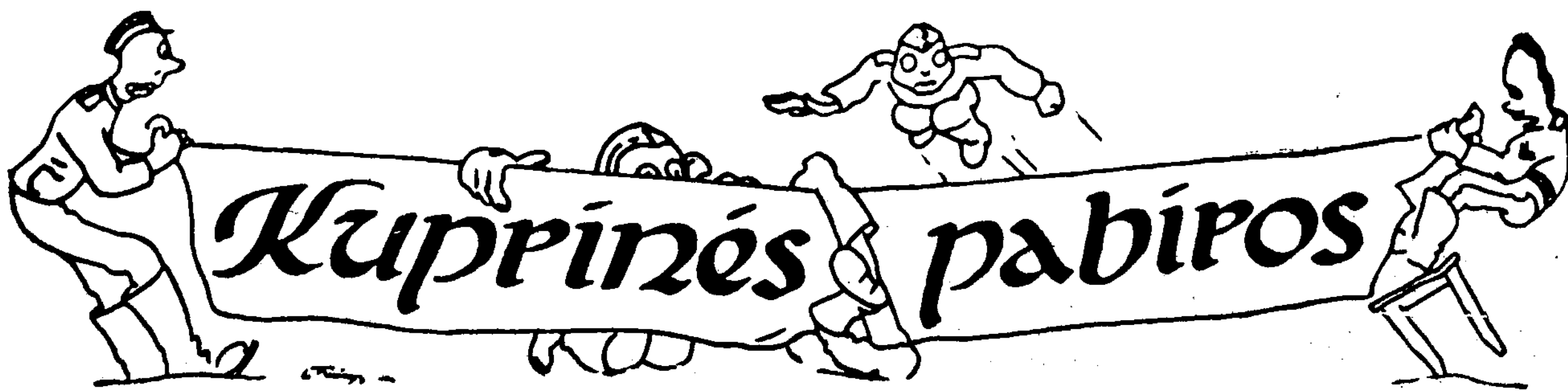
SVETIMŠALIŲ LEGIONO DIDINIMAS

Prancūzijoje yra ypatinga kariuomenės dalis, kurioje tarnauja ne Prancūzijos piliečiai, o svetimšaliai, todėl ji ir vadinama „svetimšalių legionu“. Į jį priima beveik visus ir nelabai žiūri žmogaus praeities, tad, žinoma, jame daug visokių nusikaltėlių, valkatų, plėšikų, bet yra ir žmonių, iš bėdos jame tarnaujančių, pav. nemaža jame atsidūrė rusų karininkų ir kareivių, nepanorėjusių likti bolševikų valdomoje Rusijoje. Kad ir keista, bet šiame legione tarnauja labai daug... vokiečių ir, tur būt, niekas tiek pasaulyje jo nekeikia kaip vokiečiai. Deja, yra jame ir lietuvių.

Po Saro krašto balsavimų, dėl kurių jis bus prijungtas prie Vokietijos, daugybė iš jo emigruoja į Prancūziją ir daugelis stoja į svetimšalių legioną. Stojančių tiek daug, jog teko įsteigti nauja dalis — visas pulkas, šeštasis. Aišku, jei šis pulkas, kuriame tarnauja toki nepalenkiami žmonės, susitiks kur hitlerininkus, tai jis juos gerokai „pataršys“. Bkt.

ČEKOSLOVAKŲ KARIUOMENĖJE

Čekoslovakų kariuomenės štabo viršininkas supažindino savo krašto spaudos atstovus su kariuomenės būseną. Dviejų metų karo tarnybos įvedimas, jo manymu, padės geriau apmokyti kareivį, tuomet čekų kareiviai nebus blogesni negu kaimyninių valstybių. Tarnybos laiko pailginimas padės geriau sutvarkyti ir atsargos karininkų mokymą. Bus išleista įstatymų, vienas kurių sutvarkys prieššaukiamąjį jaunimo parengimą. Šis parengimas bus pavestas atsargos karininkams ir puskarininkams. Vyriausybė rūpinasi pagerinti karių būseną ir jų tarnybos sąlygas.



Gal būt ir feljetonas

Aš ir tankas

„Kario“ Nr. 3 „Kuprinės pabiroš“ bepig Henr. Takučiui pasakoti apie jo pirmąsias dienas artilerijoje, jei jis turėjo dėdę, kuris Mikalojaus „antalerioj“ tarnavo. Bet ir tai apsijuokė vyras, ir tiek. O ką jau bešnekėti apie mane, kad, viena, nė dėdės neturėjau, antra, tasai dėdė Mikalojui netarnavo, ir trečia, Mikalojus tankų neturėjo.

Taip ir lemta buvo, kad patekau į tankų kuopą. O kas tie tankai, ir žinote nežinojau. Bet vis dėlto su tanku teko susipažinti ir be dėdės pagalbos, ir tai atsitiko šitaip.

Kaip jau bendai pas mus įprasta, pirmomis karo tarnybos dienomis turėjome praktišką topografijos pamoką, atseit, žemei per veidą šluotomis braižime ir lapus į punktus koncentravome. Taip bedirbant (o tai buvo lapkričio pradžioj, ir jau šlapias metas) pasigirdo baisiausias staugimas. Galit suprasti koks buvo mano išgastis, kada aš vieną sykį traukiniu važiuavęs ir iš tolo automobilį matęs, tokį stauginimą išgirdau ir pamačiau už poros šimtų žingsnių krūmus laužančią juodą baidyklę, kuri eidama baisiai storą medį išvertė. Atsimenu, sykį su tėvu važiuojant, zuikio pasibaidęs arklys į medį (kur kas plonesnis) visą vežimą sudaužė, jau neminint mūsų šonų. O toji baidyklė ir medį išvertė ir griovį perropojo, ir nė atsikvėpti nesustojo. Mano sėnelis tikrai būtų antikristu palaikęs. O ir aš pats tik netoli buvusio skyrininko dėka nepabėgau (čia, brolyt, ne juokai tokio pavojaus akivaizdoj), mat „be eilės“ gauti bijojau, ir nudaviau baisiai drąsų vyrą, nors, iš tikrųjų, kinkos nemaža drebėjo.

Skyrininkas mums ir sako: „Štai, girdit, vyrai, tai yra tankas“. Bet kas tasai tankas, man tik vėliau paaiškėjo. Priėjome arčiau, tankas sustojo. Aš ir klausiu, „o kaip tasai biauzybė važiuoja? Nei ratų, nei kojų neturi“. Man paaiškino, esą viduje yra du vyrai, tankininkai: šoferis ir komendantas. Taip, tai taip, manau, bet pro kur jie ten įlenda, mat, be poros plyšelių, kurių ir žioplesnis uodas nesurastų, jokių skylių nė langų nematyti. Taip man begalvojant atsidarė paslaptingosios durys lyg iš 1001 nakties fantazijų ir išlindo du vyrai su odiniais drabužiais, net ir kepurės odinės, ir labai benzinu pasmirde. Skyrininkas ir paaiškino, kad vienas iš jų vadinasi šoferis ir mašiną valdo, o kitas vadinasi komendantas ir iš kulkosvaidžio šauda. O tasai kulkosvaidis iš baidyklės išlindęs lyg koks snapas, kuris viduje baigiasi kažin kokių įtaisymu.

„Ot, sakau, kur paslaptis, dabar ir kitiems galėsiu pasakyti, kad komendantas ne tik naujokus ima, bet ir su tan-

ku važiuoja ir iš kulkosvaidžio šauda. Bet čia visi iš manęs juoktis pradėjo: girdi, naujokus ima apskrities komendantas, o čia yra tanko komendantas. Ką padarysi, kad nežinodamas apsijuokiau. O vėliau viskas kaip ant delno paaiškėjo: aš pats tanko komendantu pasidariau ir poligone visus smėlynus išvažinėjau.

Mat, kariuomenėj viskas kitaip vadinasi, kad ne kiekvienas galėtų suprasti apie ką šnekama. Imkim kasdienio gyvenimo dalykėlį. Atvirai šnekant, kiekvienas iš mūsų retkarčiais nueidavom pas kokią Marytę. Nebūtinai kiekvieną kartą pro duris: pasitaikydavo ir pro langą įsmukti, ir tasai kelias jau kariškai vadinasi trajektorija. Imkim kitą pavyzdį. Jei per palėpę liśdamas pataikei ne pas Marytę, o pas jos tėvą, tai nugara dažniausiai atsimuši į lazda, gauni bėgti. Šis visas faktas, atseit, atsimušimas ir nukrypimas nuo tiesioginės krypties, kariškai trumpai vadinsis rikšetas.

Eikim prie to paties tanko. Visi beveik mes pažįstame kiaulių ganyto meną, ir žinom, kad kiaulė yra baisiai atkaklus gyvulys. Ji bijo tik gero kančiuko.

Jeigu į tą kiaulės panašumą padarysime plieninę mašiną, įdėsime į ją kulkosvaidį, kad nuo kančiukų galėtų apsiginti, na, tai ir lips ji visur: medį pervers, griovį perropos, o į priešus tai ir spiaudo kulkomis iš kulkosvaidžio, o jie nieko padaryti negali. Trumpai šnekant, tankas yra sumoderninta ir kariškiems tikslams pritaikyta plieninė kiaulė, žinoma, be kojų, ir viduje du žmonės sėdi.

Ot kame dalykas. O šito iki šiol nežinojau. Ir visur kaltaš mano dėdė, pirmiausia, kad jo neturiu, o antra, kad jis Mikalojaus kariuomenėj netarnavo. A, pamiršau, kaltaš ir Mikalojus už tai, kad jis tankų neturėjo Alf-

NEMATO

— Tamsta pulkininke, — skundžiasi jaunas kareivis Juozaitis pulko gydytojui — man akys skauda.

— Tai kas tokio?

— Bet aš, tamsta pulkininke, negaliu stovėti poste. Naktį, per dvidešimt žingsnių, neatskiriu kario nuo civilio.

— O aš per penkis žingsnius, — aiškina gydytojas. Al. Sicila

PULKO KRAUTUVĖJE

— Prašau man popieriaus laiškams, — sako eilinis Pagauga krautuvininkui.

— Kokio tamstai: paprasto ar slidaus?

— Tai jau tegu slidaus: rašysiu Onytei laišką, kad nepyktų. b.

Karys ir mes

Ištisą savaitę laukiame laukiam Kario, lyg didžiausio svečio, lyg šeimos nario. Tos septynios dienos, rodos, amžius tesis, tyčia tingiai slenka, lyg penėtos žąsys. Mums Karys parodo vyrišką pasaulį, net troba nušvinta, lyg Sekminių saule. Kai už lango pūgos langines kirzena — įdomu skaityti, kaip kariai gyvena. Nuodėmė man būtų sau vienam šnabždėti — nori tėtė, sėsės ir mama girdėti, Kaip kariai tarnauja mylimai tėvynei, o namie ir mano metai paskutiniai. Brolis jau kareivis, greit ir aš išeisiu — reik pramokt iš anksto kariškojo meno. O, prailgsta dienos lig sulaukiame Kario, mūs geriausio draugo, mūs šeimos nario.

Kazys Kižys

PATARIMAS

Ponas (elgetai): — Sakyk tu man kas daryti, kai pagiriomis skauda galva?

— Reikia, pone, vėl gerti.

— Gerti sakai? Bet tada juk vėl skaudės?

— Ir vėl gerti, ponuli.

— Tai kas gi pagaliau iš to viso bus?

— O gi ponas būsi toks, kaip ir aš.

b.

STIPRUOLIS



— Su viena ranka tris vyrus guldau! Jaunas kareiviukas iš kampo:

— Ir kas čia tokio? Mūsų būrininkas vienu žodžiu rajone paguldo visą būrį vyrų!

Kariuomenės leidiniai

MŪSŲ ŽINYNAS 1935 M. XXVIII T. Nr. 119

Gen. št. plk. lt. Karvelis vėl davė savo didesnės studijos dalį — Taktika istorijos pavyzdžiuose. Pradėtas spausdinti plk. H. Rogue straipsnis — Moderniškų kariuomenių motorizacija. Dr. jur. Rutenbergas rašo apie Pabaltės valstybių aktualias problemas. Plk. lt. Pažemeckas nagrinėja Karo finansavimą ir savo straipsnį iliustruoja kitų valstybių pavyzdžiais. J. Baltrušis labai smulkiai ir aiškiai supažindina su Kareivio maisto daviniu 1919—1934 m. Int. mjr. A. Šimkus duoda keletą pastebėjimų iš aprūpinimo bei tiekimo srities. Mjr. Vaičius parodo, kaip Kariuomenė aprūpinama kuru.

Naujieji leidiniai

KRIMINALISTIKOS ŽINYNAS NR. 1

Su naujaisiais metais susilaukėme naujo rimto ir svarbaus žurnalo, kuriam rūpės kriminaliniai mokslai ir kriminalinė praktika. Į jo redakcinę komisiją įeina šie žmonės: Dr. Br. Kalvaitis, adv., Valst. Saugumo d-to juriskonsultas; plk. Dr. Oželis, V. D. U. teismo medicinos katedros docentas; Petras Pamataitis, krimin. polic. viršininkas; Aug. Povilaitis, Valst. Saugumo d-to direktorius; J. Vabalas-Gudaitis, V. D. U. profesorius; Karolis Žalkauskas, Vyr. Trib. viceprokuroras; M. Žilinskas, Vals. Saugumo d-to spaudos sk. viršininkas.

Dėl šio žurnalo svarbos ir reikalingumo pasisako vid. reik. ministeris plk. Rusteika. Toliau aiškinasi žurnalo redakcija savo įžangos žody. Čia nurodoma, kad nusikaltimų problema visada domėjosi mokslas. Tos problemos nagrinėjimas ypač paryškėjo po didžiojo karo, nes nusikaltimų skaičius rodo tendencijos didėti. Ypač nusikaltimų padidėjo, kai prasidėjo ekonominė krizė. Šie reiškiniai verčia žmoniją labiau susirūpinti žmogaus vertybių kėlimu.

Tuo ypačiai turėtų susirūpinti mažosios valstybės, kurių galia, jėga yra ne fizinis žmogus, bet dvasinė žmogaus vertybė, kultūra. Tatai turi rūpėti ir mums, kad mūsų krašte kuo mažiau būtų antisocialinių elementų, kurie demoralizuoja ir dezorganizuoja gyvenimą.

Todėl Kriminalistikos Žinynas bus patarėjas tiems, kurie tiesiogiai kovoja su nusikaltimais, ir tiems žmonėms, kurie su nusikaltimais vienaip ar kitaip susiduria. Kriminalistikos Žinynas nagrinės: a) kriminalinės teisės problemas, jos evoliuciją, naujausias šios teisės sroves ir jų kritiką; b) kriminalinę psichologiją, kiek ji gali tarnauti praktikos gyvenimui; c) kriminalistikos mokslo dalykus, kurie nagrinėja priemones ir būdus aiškinti, įspėti, identifikuoti nusikaltėlius; d) kriminalogijos mokslo dalykus, kurie nagrinėja nusikaltimų priežastis ir t. t.; e) visa tai, ką specifinis mūsų šios rūšies gyvenimas išskels.

Praktiškai šiame pirmajam Kriminalistikos Žinyno numery randame: prof. Iz. Tamošaitis rašo apie Autonomiškojo žmogaus puolimą; prof. J. Vabalas-Gudaitis — Psichognostikos reikšmė kriminalistikai; Dr. B. Kalvaitis — Psichologinis įtariamųjų tyrinėjimo būdas; priv. doc. Dr. Lazersonas — Kaip iš kūno santaisos sprendžiama apie žmogaus būdą; K. Žalkauskas — Psichiatrinės ekspertyzės reikalu; plk. K. Oželis — Predisponuojamieji neuropsichinių sutrikimų momentai ir kriminogeninė jų įtaka nusikalstamumui; Vyt. Jurgutis — Antropologinis kalinių tyrimas belgų kalėjimuose; P. Pamataitis — Aštrių įrankių piūviai. Pabaigoj idėtas Kalinių Globymo dr-jos disputas tema: Nusikaltimų augimo priežastys ir kova su jomis.

Žurnalo kaina 2 lt. Redaktorius A. Povilaitis, leidėjas M. Žilinskas.

BROLIŲ TOMDYKŲ. MEILĖS PRAKEIKTOS SIELOS. Romanas. 1934 m. 109 psl. Kaina 2 litų.

Tai turėtų būti fantazinis romanas, jei taip galėtume šią knygę pavadinti. Turinio intrigą sudaro tai, kad kažkoks Amerikos mokslininkas geidžia sužinoti pomirtinio gyvenimo paslaptį ir sukonstruoja mašiną, kuri žmogų numarina, o paskui vėl prikelia. Tačiau nei anksčiau numarintasis žmogus, nei pagaliau pats mokslininkas nieko nepasako. Tik autorius savo vaidentuvės lūpomis pasakoja, ką mokslininkas aname gyvenime matė ir pergyveno ir daro išvadų, kurios seniai padarytos, kad paslapties nepasiseks išgauti. Paprastas, fantazinis kūrinys turi galios spėti apie galimus ateities dalykus. Tuo jis dažnai patarnauja pačiam mokslui. Tačiau šičia mes nieko naujo nerandame. Apie norą prikelti iš numirusių mes žinome seniai. O taip pat žinome iš sensacijų, kad mokslininkai kelia trumpai mirusius ne tik gyvulius, bet ir žmones... Apie patį pomirtinį gyvenimą iš esmės taip pat nieko naujo.

Pagaliau, broliams Tomdykams viską išpirkti buvo palikta literatūrinė forma, žanras, kuris leistų užkliūti, pasigėrėti, pagalvoti. Bet literatūrinės formos tuo labiau nėra. Tai tik kažkoks amerikietiško dialogo sekimėlis...

Taip pat neatitinka esminiam turiniui ir antraštė. Ar tik todėl prakeiktos sielos, kad pomirtiniame gyvenime ir mokslininkui tenka susitikti pažįstamų moterų, kurios kenčia, gyvena beveik taip pat, kaip žemėje... Ar čia antraštė netyčia padėta, nusiklausius į visai nesenai pagarsėjusį fantazinį kūrinį ta tema (sielų svėrikas André Mourois). Kaina taip pat labai didelė.

Žg.

PRANAS MAČIULIS. „MIRTIES BATALIONŲ ŽUVIMAS“. Klaipėda, 1934 m. 182 psl., kaina nepažymėta.

Augant mūsų literatūrai, didėjant rašytojų šeimai, vis daugiau atsiranda grafomanų, kurie irgi nori į tą šeimą patekti. Dabar labai dažnas laisvesnio laiko turis pilietis, mokas saviškių tarpe gražiai paplepėti, papasakoti savo būtus ir nebūtus nuotykius, bei pafilosofuoti gyvenimo temomis, laiko sau būtina apdovanoti skaitytojus koku nors „veikalu“ ar bent išleisti keletą numerių laikraščio. Gal toks grafomanas savo pažįstamųjų akyse bent pora sprindžių ir pakyla, bet lietuviškajai literatūrai tokia manija eina į nesveikatą.

Štai, kad ir ši knygutė. Parašyta greičiausiai tik dėl to, kad įsigytų rašytojo vardą. Bet skaitytojui iš jos naudos jokios. Ir net žalos kai kurios gali atnešti, kaip pamatysime iš jos diagnozės.

Mat, autorius mėgina „apšviesti“ skaitytoją šiek tiek socialiniais, o daugiau militariniais klausimais. Autoriaus vedamoji mintis, kaip jis ir savo „motto“ pasiskelbia, pasmerkt karą. Nors kai kur autorius pats savo vedamajai minčiai prieštarauja, pavyzdžiui, pripažindamas, kad mirtis dėl tėvynės yra prasminga, bet visa knygutė persisunkusi nevykusiais suformuotomis pacifistinėmis mintimis. Socialines problemas ir karų priežastis autorius sprendžia labai paprastai, kerta „iš pieties“. Anot autoriaus, „žmonės per ilgus amžius“, evoliucijos keliu išsivystę, išstobulino protą, atsiskyrė nuo paprastesnių gyvių, o paskui atsirado valdovai, kurie, prisigaminę įvairių įstatymų, pavergė liaudį ir pradėjo dėl žemės turto ir visokeriopos garbės kariauti“. (97 psl.).

Taigi, anot autoriaus, karus išgalvojė valdovai, o valdovai atsiradę, kai išstobulėjęs žmogaus protas, kai žmogus atsiskyręs nuo gyvulių. O kadangi karas blogas dalykas, tai, plečiant toliau autoriaus mintį, tenka vėl panaikinti protą, ir grįžti į gyvulių „kompaniją“. Tada nebebus nei valdovų, nei įstatymų, nei karų. Tik viena autorius pamiršo, kad net avinai, kurie neturi nei valdovų, nei įstatymų ir tie susibado, pakelia tarp savęs karą. Tad sunku tikėtis, kad toks keistas autoriaus receptas nuo karų apsaugotų.

Knygutės kalba labai prasta. Vien gramatikos klaidų užtiksi beveik kiekvienam puslapy. Čia rasi ir tokių kalbos perlų kaip „demžė“, „kranksė“, „slapūkai“, „bataljonai“ ir „įsirpusius raudonus slyvus“.

Apskritai, tokia knygutė visuomenei nenaudinga.

Vilutis

„SAKALO“ B-VĖ SAVO KNYGŲ IŠPARDAVIMĄ UŽDARĖ 1934 M. GRUODŽIO 31 D.

Knygų išpardavimas — loterija, iš tikrųjų, puikiai pavykusi. „Sakalo“ b-vė savo leidinių esanti išpardavusi su viršum 45.000 egz. „Žinijos“ b-vės apie 10.000 egz. ir įvairių kitų svetimų leidinių taip pat su viršum 10.000 egz. Vadinas, per šį „Sakalo“ b-vės išpardavimą iš viso išplatinta knygų apie 70.000 egz. Jeigu per du mėnesius išplatinta tiek knygų, tai reikia šį išpardavimą laikyti rekordiniu knygų platinimu, koks tik Lietuvoje iki šiol yra buvęs.

Reikia pasidžiaugti, kad iš tikrųjų mūsų visuomenė šiuo knygų išpardavimu tikrai buvo susidomėjusi ir juo labiau, kiek girdėti, esanti patenkinta. Ypač labai patenkinta provincijos visuomenė, tai galima spręsti iš gautų padėkos laiškų. Yra tai gera pradžia įsikurti asmeninėms ir visuomeninėms bibliotekoms.

Kai kas mano, kad po tokios knygų „infliacijos“ knygų pirkimas nepaprastai sumažėsias. Mums rodos kaip tik priešingai, kad galime susilaukti daug naujų skaitytojų, nes per išpardavimą knygų daugiausia įsigijo tokie skaitytojai, kurie knygų iš viso nepirkdavo arba dėl lėšų stokos negalėdavo įpirkti. Daug knygų pirkdavę nelietuviai — žydai, rusai, lenkai ir t. t. Taigi, mums rodos, kad ateity knygų pirkimas gali nuo to ne sumažėti, bet žymiai padidėti, ir, be to, kaip minėjome, galime susilaukti daug naujų skaitytojų.

Aple garsųjį Maratono bėgimą

Neseniai išgirdome apie nepaprastą suomių bėgiko Suoknuti laimėjimą, kuris Helsinkyje Maratono distanciją (42,2 km) prabėgo per 2 v. 28 m. 17,9 s. Tai pirmas istorijoje įvykis, kada bėgikas šią distanciją prabėgo greičiau, kaip per 2½ val. Nežiūrint į tokį greitį, Maratono bėgimas vis dažniau gretinamas prie lengvosios atletikos varžybų. Visai kitaip būdavo Atėnuose, kur istorinis legendarinis Maratono bėgimas buvo atnaujintas pirmoj sporto olimpiadoje 1896 m.

Ši varžyba nesudaro gretimo punkto olimpinuose žaidimuose, bet būna atskiru ir vyriausių įvykių visų žaidimų. Ant jo rėmėsi visi istoriniai ir tautiniai žaidimų įvykiai, kurie tuomet atliko savo vaidmenį ir politikoj. Ilgainiui ne tik Graikija, bet ir daugelis kitų valstybių ėmė daugiau dėmesio kreipti į šį sensacinį bėgimą. Tai buvo vienintelis olimpinės programos numeris, kuris patraukdavo mases. Įsitikinimas, kad bėgimo laimėtoju turi būti graikas, pasidarė tautinės garbės reikalu.

Seni sportininkai, kurie matė šį bėgimą Atėnuose, nekuomet jo nepamirš. Jau iš ankstybo ryto mieste pasidarė nepaprastas judėjimas, kuris artėjant bėgimo laikui nuolat didėjo. Dar toli iki bėgimo pradžios stadionas, į kurį tilpdavo 50.000 žiūrovų, buvo perpildytas. Tūkstančiai žiūrovų apspito arti esančius kalnus, dešimtys tūkstančių įsitaisė gatvėse, per kurias turėjo bėgti lengvaatletai.

Lygiai 2 val. dienos prasidėjo startas. Dalyvavo 25 bėgikai. Jų dauguma buvo graikai, likusieji — vienas prancūzas, vienas vengras, vienas amerikietis ir vienas australietis. Pavojingiausiu konkurentu buvo laikomas australietis Flek, kuris ilgą laiką bėgo pirma kitų, bet vėliau neišlaikė ir per kelis kilometrus nuo tikslo krito be sąmonės.

Nekantravimas ir žmonių įtempimas didėjo kiekvieną minutę. Dviratininkai ir raiti karininkai atnešdavo žinias apie bėgimo eigą. Minios tautinio jausmo nežadino, kol neatėjo žinia, kad Flek pasidavė. Po šio įvyko permaina. Jaunas graikas Luis iš Amamsi (iš kaimo, netoli Atėnų) perbėgo kitus ir bėgo pirmuoju. Kuomet ši žinia pasiekė stadioną, atrodė, kad dešimties tūkstančių žiūrovų veidus nuplovė galinga šalta banga. Šūvis iš patrankos pranešė apie tai, kad pirmas bėgikas perėjo paskutinį kontrolės punktą netoli stadiono. Žiūrovai pasikėlė iš savo vietų ir sužiūro į stadiono vartus. Gatvės minia kėlė ovacijas, mosikavo vėliavomis, skarelėmis ir t. t. Jaudinimasis pasiekė aukščiausią laipsnį. Štai žmogus, prakaituotas ir apdulkėjęs, pasirodė, pagaliau, vartuose ir taku pasuko karaliaus ložės kryptimi, prie bėgimo tikslo. Sosto įpėdinis princas Konstantinas (jo globoje vyko žaidimai) ir vyriausias teisėjas princas Jurgis, prie įėjimo laukdami atbėgančio į stadioną, pasirodžius Luisui, pribėgo vienas iš vieno šono, kitas iš kito ir bėgo kartu su juo. Visa kavalkada kitų teisėjų bėgo paskui. Karalius atsistojo iš vietos ir pamojavo skrybėlę. Kilo neapsakomas entuziazmas. Vyrų ir moterų susijaudinę ėmė verksti. Nepažįstamieji, džiaugsmo pagauti, bučiavosi. Oras drebėjo nuo entuziastiškų riksmų.

Su šiuo istoriniu bėgimu kontaktą palaiko daugelis valstybių. Šio bėgimo idėja triumfavo ir tebetriumfuoja, nežiūrint į tai, kad Luis distanciją prabėgo per 2 v. 58 m. 50 s. Ne tik Suoknuti, bet 20 ar 40 kitų bėgikų, dalyvaujančių šių dienų olimpiadose, pralenktų graiką, Atėnų nugalėtoją. VI. J-kis

Galvosūkio 2 nr. sprendimas

Skaitykim, praleisdami po keturis žodžius, gausim šitoki pranešimą:

„Priimkite pranešimą. Nenusiminkite. Silpnos vietos raudonai pažymėta. Ilgai negaiškite, pulkite tuojau. Jų nedaug“. Gerai išsprendė: 1) P. Sirgeda (K.), 2) Pr. Kaminskas (K. Rd.), 3) J. Sakalauskas (Drns.), 4) V. Paliušis (K.), 5) v. p. K. Vadzišius (1 p. p.).

Redakcijos atsakymai

Stulgai. 3 lt. 60 ct.

Vyr. pusk. P. Kavaliūnui. „Ar reikalingas likt. pusk. šautuvas“ nedėsimė, nes netrukus numatoma šis reikalas išspręsti ir vadovybės nurodymais sutvarkyti.

Atsarginiui. Netiks.

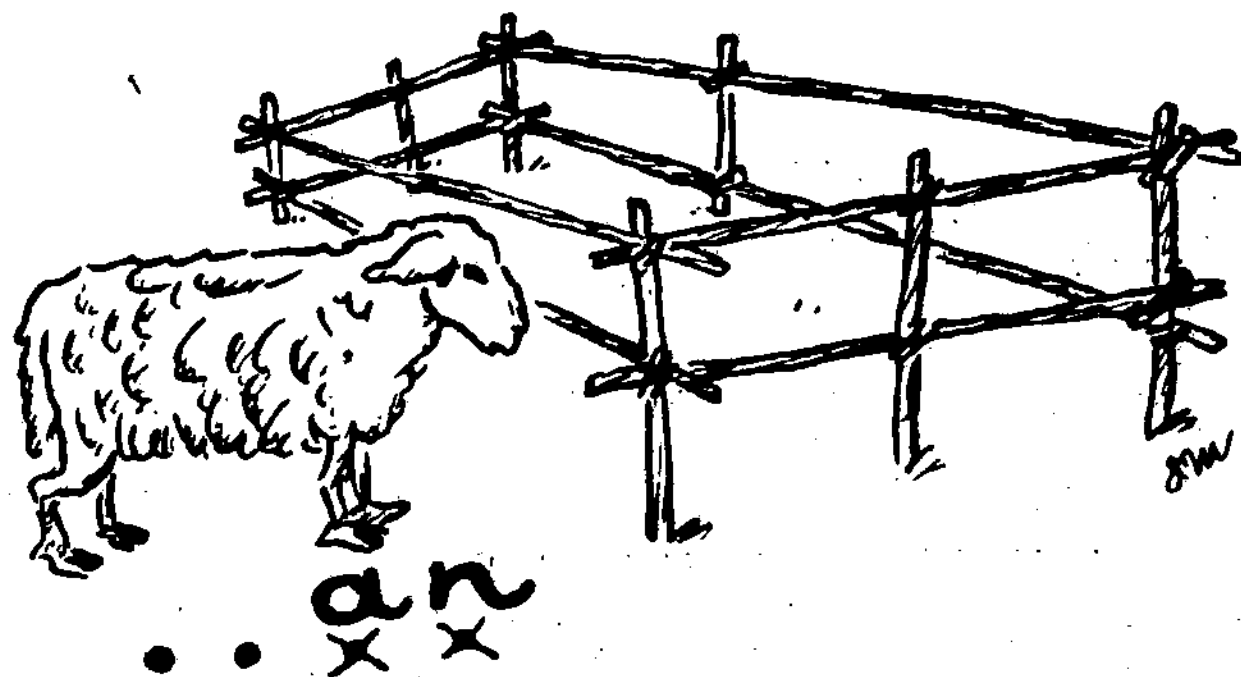
J. Rackevičiui. „Blaiviu keliu“ atidavėme civiliai spaudai.

VI. Burkauskui. „Kary inteligente, štai tavo pareiga“ nedėsimė. Praktiškieji pasiūlymai vertingi, tačiau jie žūsta tarp tuščių ir šabloniškų pamokynių bei nurodymų. Straipsnis reikalauja perdirbti ir išskirti tik tai kas vertinga ir svarbu.

A. S. Vertimų nedėdame.

Galvosūkis Nr. 5

(Vert. 1 tšk.).



Ispėkite, ką reiškia

Pranešimas

XII ŠAULIŲ RINKTINĖS ŠTABAS VASARIO 17 D. KUPIŠKYJE (ANT PYRAGIŲ EŽERO) RENGIA ARKLIŲ LENKTYNES

Lenktynių tikslas parodyti arklių spartumą ir sveikatingumą. Lenktynėse kviečiami dalyvauti: šauliai, ūkininkai ir šiaip turintieji arklius, pakinkytus rogutėse.

Lenktynėms arkliai bus paskirstyti grupėmis: I grupė. Žemaitukų tipas (žemaitukai ir vietiniai lengvieji, mažieji arkliai). II grupė. Didieji — lengvo tipo (vietiniai lengvi, aukšti arkliai).

Pastaba: trakėnai su kilmės dokumentais, jei sudarys grupę nemažiau 4, bus išskirti skyrium.

III grupė. Sunkaus tipo (ardėnai, jų mėtisai ir kiti sunkaus tipo didieji arkliai).

Lenktyniaują arkliai turės prabėgti nurodytą kelią riščia (zovada negalima) du su puse kilometro atstumą.

Kiekvienai arklių grupei skiriamos piniginės premijos ir pažymėjimai. Lenktynėse gali dalyvauti arkliai nejaunesni 3 metų, gerai pakaustyti, sveiki ir švarūs.

Norintieji dalyvauti lenktynėse registruojasi per valsčių viršaičius ir šaulių būrių vadus ir tą patį dieną lenktynių vietoje nuo 8 iki 10 val. ryto. Įmokėję 2 litų, gauna dalyvio numerį.

Įsiregistravę ir nestoję į lenktynes, išbraukiami iš lenktyniuotojų sąrašų ir įmokėti pinigai negrąžinami.

Pastaba: lenktynės vykdomos pagal Žemės ūkio Rūmų taisyklės.

DAR
GALIMA
GAUTI

PILNŲ 1934 M.
„KARIO“
KOMPLEKTŲ

Atsiimant tiesiog iš administracijos, kaina 4 lt., siunčiant paštu 5 lt. 50 ct.

Norintieji įsigyti, pasiskubinkite, nes nedaug beliko

„Kario“ administracijos adresas:

Kaunas, Nepriklausomybės aikštė 10